

COEULA

PTE ÁOK hallgatói lapja
2012-2013. IV. szám

NE ESS PÁNIKBA
SIKERES NŐK
INTERJÚ FELCSER MÁTÉVAL

Főszerkesztő:

Horváth Bálint

Olvasószerkesztők:

Bánhegyi Sára;

Cser Annamária;

Horváth Bálint

Tördelőszerkesztő:

Bedő Attila

Fotó:

Budai Anna;

Heinrich Károly;

Hollósy Tibor dr

Losonczi Róbert

Tóth Marcell

Címlap:

Heinrich Károly

E számunk szerzői:

Bábindeli Cintia

Bánhegyi Sára

Benedek Andrea Eszter

Budai Anna

Csapláros László

Csárdi Klaudia

Cser Annamária

Farkas Gyula

Gaszner Tamás

Hajdu Máté

Heinrich Károly

dr. Hollósy Tibor

Horváth Bálint

Jillek Bertalan

Kupó Péter

Losonczi Róbert

Oszoli Dániel

Szabó Dalma

Szabó Dorottya

Tóth Marcell

Nyomda:

V-TESA Bt.

7720 Pécsvárad,

Radnóti Miklós u. 11.

Elérhetőség:

confabula@aok.pte.hu

confabula.pte@gmail.com

Egy sikeres nő a tudományban II. <i>Interjú – Füzesi Zsuzsanna</i>	4
Medikus Kupa – <i>élménybeszámoló a szurkoló szemével</i>	8
Felcser Máté – <i>Punnany Massif</i>	10
Pár jó tanács vizsgaidőszakra – <i>avagy ha már úgyis tompa az agyad...</i>	12
Vizsga-drukk <i>avagy az utolsó 24 óra</i>	13
A medika dala <i>„...az dobja rá az első követ...”</i> <i>Furcsa nász, mely fejünk felett kéretlenül köttetett</i>	14
És mégis megvártalak	15
Augusztus végén	15
Szerencsés János	16
Egy határon túli magyar naplójából „Nyugodjál le!” – <i>interjú Mucsi Zoltánnal</i>	20
Born to be Ukrainian	22
PEN – <i>ahogy mi láttunk</i>	24
Pelsőczy Réka interjú – <i>Zsolnay Negyed</i>	26
Csak egy hír? <i>(...figyeljünk egymásra és ne légy felelőtlen!)</i>	30
Napfény	31
Rabságban...	31
A Világörökségek nyomában XXI. <i>Mexikó, Belize és Guatemala</i>	32
Stephenie Meyer: A burok <i>(előítéletekbe burkolva)</i>	36
Kínai pirított tészta <i>ahogy imádni fogod!</i>	37
Végül	38
Születésnapomra	39
Havi Csáth	39
Mert az okos orvos a „terápiás” zónában tartja a plazma koffein szintjét	40
Tour de Balaton	41
Pécsi legendák, legendás pécsiék – <i>interjú a vak gitáros sráccal</i>	42

SZERKESZTŐI LEVÉL

Alapvetően két fajta ember létezik: az, aki orvostanhallgató és az, aki nem. Előbbi súlyosan furcsa szomatikus viszonyban van a május végével. A zsvajgó természetben párzási-, a campuson vizsgaidőszak kezdődik, aztán ettől kicsit olyan az élet, mint egy jobb láb a bal cipőben. Az egyetem ilyenkor nagyon érdekes hely és mindenki egészen különösen viselkedik. Az egyik legnagyobb probléma (problémából tudniillik több is akad), hogy határidőink vannak, kusza egymásutánban egy halomba pakolva.

Az okos lélekkel megáldott ember készülget, felkészül vagy kikészül. Állja, bírja, szusszal futja a kognitív sprintjeit, meg vizsgától látásig vakulva ás.

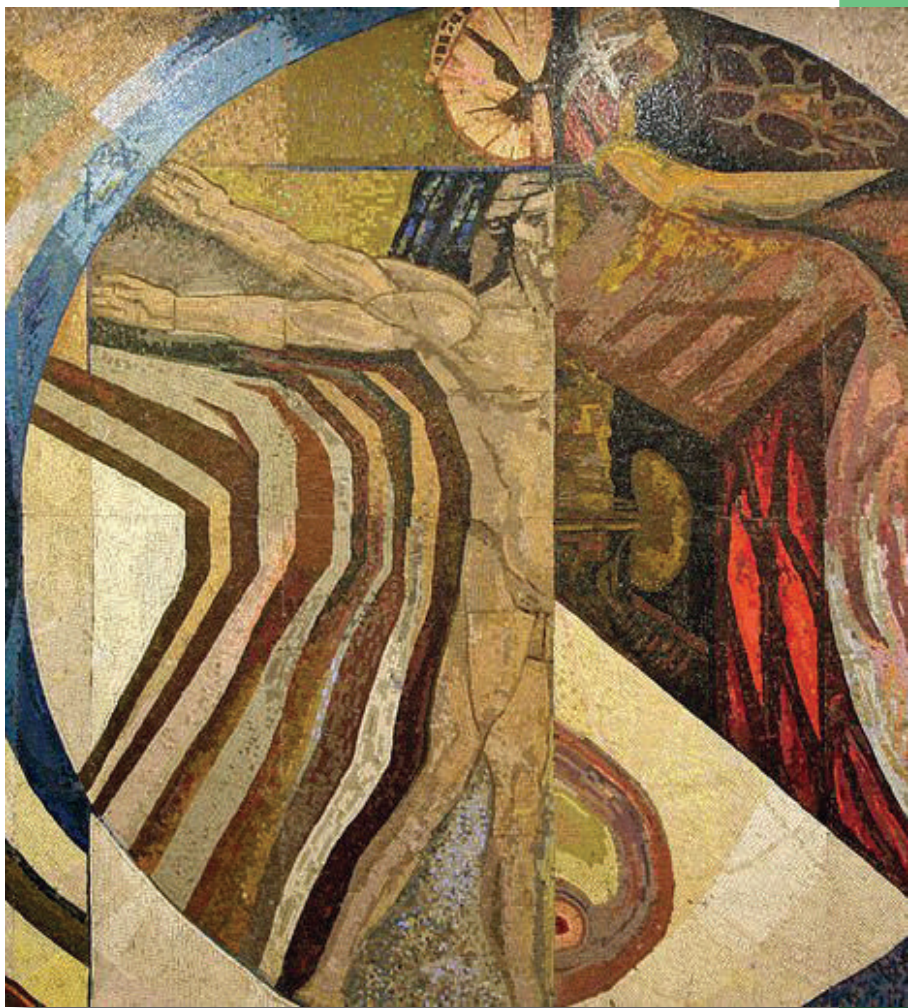
Így néha megesik (még ha az individuum okos is, mint a delfin és a vérköreiben koffein kerget niktint, utána nikotin a fogó), hogy rés marad a pajzson. Na, de a kalendárban a dátum felszínre rágja magát, akkor pedig ott állunk egy nagy ajtó előtt, aminek a kilincse jólesően hideg a nedves tenyérnek.

Rutinból lenyomjuk és az ajtó nyitásáig, megszokott pályáján kétszer kattant a zárszerkezet, mire a nyelv visszahúzódik helyéről újabb lehetőséget adva a régi zsanéroknak, hogy leszakadjanak, míg az kitérül. De semmi. Az ajtó nyitva, belépünk és nincs tervünk.

Mi már tudjuk, hogy itt most csak por és hamu vagyunk, meg azt is, hogy kifelé az út picit rövidebb lesz. Perceken belül minden arcon végigfut az érzés: nem lennének a fejünkben.

Ezekre a pillanatokra álljon itt „*barátian nagy betűkkel*” Douglas Noel Adams örök érvényű mottója: **NE ESS PÁNIKBA!**

♥ Horváth Bálint

CÍMLAPSZTORI

A haló szorgalmi időszakon lassan tort ül a vizsgaidőszak. Rácsok. Vizsgák. Rácsok. Vizsgák.

A megcsömörlő kitartás *per priman sanatio*-jara kínáljuk Nektek vizsgaidőszakos számunkat egy kávé vagy a szontyolodó kedv mellé gyógyírként. Forgassátok és töltődjete fel két etap között.

A fotón *Jüngling Adél* negyedéves orvostanhallgató látható, a kép gerillamódszerekkel készült. Még börtönbe is mentünk érte.

♥ Horváth Bálint

EGY SIKERES NŐ A TUDOMÁNYBAN II.

INTERJÚ – FÜZESI ZSUZSANNA

Füzesi Zsuzsanna- kiváló oktató, széles látókörű kutató, karunk Magatartástudományi Intézetének igazgatóhelyettese, a professzori cím birtokosa. Engem ért az a megtiszteltetés, hogy beszélgethessek vele munkájáról, életéről.

Mikor döntötte el, hogy tanulmányait az Orvostudományi Egyetemen folytassa?

A döntés elég korán megszületett, de azt nem tudom megmondani, hogy pontosan miért is döntöttem így. Nincs olyan családi modell, ami erre motivált volna. Első generációs értelmiségi vagyok és a szüleim nyilván örültek az „ötletemnek”, jóváhagyták és támogatták. Amikor az orvosegyetemre jelentkeztem, akkor az orvosi a legmagasabb presztízssű pálya volt, és a jó gimnáziumokból, a relatíve jól tanuló gyerekek nagyon sokan az orvosi pályára készültek. Akkor se a közgazdász, se a jogász pálya nem volt olyan népszerű, mint az orvosi. Mindenki tudta, hogy ez egy kemény egyetem és pálya, de ez volt a legvonzóbb, ezért ide törekedtünk. Kémia-biológia tagozatra jártam egy pécsi gimnáziumba, és a mi osztályunkból több

mint tízen lettünk orvosok, pedig abban az időben a jobb osztályokból is csak két-három embert vettek fel az orvosira. A „csoportnyomás” és a presztízsz mellett biztos volt bennem egy „meg akarom mutatni” attitűd is. Hogy végig volt-e gondolva a részemről nagyon tudatosan... ebben nem vagyok olyan biztos.

Említette, hogy nem biztos benne, hogy teljesen átgondolta-e ezt a döntést. Ezt érzi a mostani hallgatóknál is?

A legtöbb orvostanhallgató, aki jelentkezik, nem gondolja teljesen végig mit is jelent ez a pálya, csak abból a szempontból teszi fel a kérdést magának, hogy vajon ő alkalmas erre a pályára. A másik oldala a kérdésnek már elsiklik, hogy vajon ez a pálya alkalmas-e arra, hogy az ambícióit megvalósítsa, hogy az érdeklődését kielégítse, az örömet, kreativitását megtalálja-e benne? Tehát a döntéskor a mérlegelés meglehetősen egyoldalú marad. Aztán jönnek az első évek és a rácsodálkozás, hogy „de én nem ilyen lovat akartam”. Később, a klinikai évek alatt az egyensúly már jobban helyreáll. Nyilván bennem is volt egyfajta – mint a legtöbb lányban – a betegeken való segíteni akarás, altruista attitűd, reális pályakép viszont egyáltalán nem.

Milyenek voltak Pécsen a diákevek az egyetem alatt?

Mi nagy évfolyam voltunk, mivel a *Ratkó-korszak* gyerekei (*Ratkó Anna 1950-1956 népesedéspolitikájának elnevezése szerk.*) sokan is voltak, és elég jelentős számban próbáltak továbbtanulni. Voltak már külföldi diákok, de nem ilyen arányban, és ők velünk együtt a magyar évfolyamra jártak. Én azt gondolom, hogy mindenkinek a saját diákevei a legszínesebbek. Jó csoportunk, jó évfolyamunk volt, egy csomó tehetséges emberrel. Nagyon fontos évek voltak az életemben, bár én nem csak a diákeveimet éltem ez idő alatt, mert nekünk a férjemmel már az egyetemi évek alatt született meg az első gyermekünk, és – igaz nagyszülői segítséggel – de gyereket is neveltünk (vagy ő nevelt bennünket, ez ma már eldönthetetlen ☺). TDK-ztunk is, így nagyon sokszínű volt ez az élet. Mondjuk egy kicsit talán háttérbe szorult a szabadabb és bulizósabb diákidőszak, és talán kicsit több kötelesség volt benne, meg persze öröm, hiszen családban élni és kisgyereket nevelni nyilván rengeteg örömmel is jár.

Említette, hogy TDK-zott...

Nagy lelkesedéssel TDK-ztam az I. sz. Belgyógyászati Klinikán, és társaimmal, különösen a férjemmel együtt nagyon sok remek élményünk volt a munka kapcsán. Azon

fotó: Tóth Marcell

kívül, hogy diákkonferenciákon előadtunk, pályamunkákat írtunk, ami jelentős bevételi forrást is jelentett az ösztöndíjunk kiegészítésére a családuknak, felnőtt konferenciákon is szerepeltünk. Nagyon jó, mondhatnám baráti viszonyunk volt az ott dolgozó kollégákkal, orvosokkal, asszisztensekkel. Partnerként kezelték bennünket, és megtanították a legfontosabbat: a tudomány nem egy misztikus dolog, amelynek műveléséhez egészen különleges képességek kellenek, hanem elsősorban nyitottságra és kitartásra van szükség... néhány évig, évtizedig ☺. Onnan pedig már könnyű!

Budapesten is tanult két évig szociológiát az orvosegyetem elvégzése után. Mi ösztönözte erre a lépésre?

Hatod évre – ahogy azt gyakran látom a saját hallgatóimon is – teljes bizonytalanság lett úrrá rajtam. Hová menjek dolgozni? Klinikusként, vagy elméleti intézetben kutatóként kellene-e folytatni a pályafutásomat? Hogyan lehet összeegyeztetni a családayai szerepemet az orvos szereppel? Ha mind a ketten klinikusok leszünk a férjemmel, akkor azt hogyan tudjuk majd átfordítani egy normálisan működő családi életbe, harmóniába? Biztosan elért engem is a kiégéshez hasonló jelenség. Igaz, akkor ezt még nem tudtam, hogy ennek is köze lehet ahhoz, hogy nem volt bennem az a húúú de nagy lelkesedés, hogy „gyerünk, és ide nekem a betegeket”. Csak megjegyzem, hogy a kiégésről egyébként az idei évben két hallgatóm is írt szakdolgozatot, és bizony egyáltalán nem elszigetelt jelenség sem az orvosok, sem az orvostanhallgatók között. Visszatérve a saját életemre, óriási bizonytalanság volt bennem, és akkor jött valaki és megkérdezte, hogy nem akarok-e szociológus lenni. Ez nagyon izgalmasan hangzott, mert fogalmam sem volt arról, hogy mi is az a szociológia... nem tanultam szociológiát, ami nem csoda, mivel akkor még Magyarországon nem is tanították. Ez önmagában még nem lett volna elég motiváló faktor, de hozzá tették, hogy el kell végeznem az ELTE-n egy kiemelt, nappali képzés keretében a szociológia szakot. Én ezt fantasztikus kihívásnak éltem meg, és persze időnyerésnek arra, hogy gondolkozzam, hogy mi is leszek, ha egyszer nagy leszek. Kalandnak indult és életpálya lett belőle, de akkor azt még jótékony homály fedte, hogy én ezt mennyire fogom élvezni és szeretni.

Milyenek voltak a pesti diákévek? Miben különbözött Pécsről?

Hát azért ezek nem a hagyományos értelemben vett diákévek voltak, hiszen oda, kb. húszan, mindannyian már diplomásként mentünk. Közgazdászok, jogászok, orvosok, bölcsészek, tehát egy alapidomával rendelkezünk, és ha tetszett, ha nem, felnőttek voltunk, köztük sok kisgyerek. Én ott a legfiatalabbak között voltam, friss egyetemi diplomával, de voltak már jó néhány évvel idősebbek is, akik azért iratkoztak be, mert két évvel később megindult a magyarországi egyetemeken a szociológia oktatás, és ehhez szükség volt képzett szakemberekre.

Milyen volt az ottani oktatás?

Egészen más típusú volt, mint egy orvoskaron. Hetente két napot töltöttünk el a különböző órákon, kiváló, leendő szakemberekkel, akik nagyon élvezték, hogy végre oktathatják azt a szociológiát, amit ők sose tanultak csak műveltek; az összes többi nap az önálló munkáról szólt. Eltért az orvosképzéstől, ahol folyamatosan, szigorú kontroll alatt vannak a hallgatók és legtöbbször pontosan definiált, hogy mit és hogyan kell megtanulniuk, milyen készségeket kell elsajátítaniuk, miről mit kell gondolniuk... mert ez egy ilyen típusú szakma. A szociológia esetében – bizonyos alternatívák felmutatása mellett – pedig kifejezetten az önálló munkára, az önálló tevékenységre voltunk motiválva.

Akkor hát a Magatartástudományi Intézetbe a szociológia iránt érzett szeretete hozta?

Az, hogy ebből szeretet lesz, akkor még fogalmam sem volt. Azt gondolom, hogy az ember később szeret bele valami-be, amikor már biztonságosabban mozog azon a területen. A hangszeres tanuláshoz lehet hasonló. Amikor a hangversenyteremben hallok, hogy milyen szépen szól az adott hangszer, akkor az szeretet. De amikor én veszem először kézbe, és egy béna hangot sem tudok rajta megszólaltatni, akkor a szeretem szó hirtelen távoli dologgá válik. Először meg kell tanulni játszani rajta. Én is úgy voltam a saját szakmámmal, hogy kezdetben csak azt láttam, a szociológus nyilatkozik a tv-ben, rádióban, mindent el- és megmagyaráz, szóval okos vagy okoskodik. Abban az időben nagyon nagy keletje volt a különböző társadalmi problémák szociológusok általi megjelenítésének. Az ember persze rájön, hogy ez a munkájának maximum 1%-át jelenti – szerencsés esetben –, egyébként a 99% ugyanúgy kemény munka, mint minden más szakmában.

Nagyon sok kutatásban vett részt. Tudna ezekről mesélni egy kicsit?

Szerencsés vagyok, hogy rendkívül sokféle dologba kószolhattam bele. Az alap kutatások mellett sok olyan izgalmas kutatási lehetőséggel kerestek meg, vagy pályáztunk ezekre, amik az alkalmazott kutatások körébe tartoznak. A fő kutatási témám a népesség egészségi állapotát befolyásoló társadalmi tényezők vizsgálata mellett ezek az alkalmazott kutatások – együttműködve más szakemberekkel – tágitották azt a horizontot, amire azt hiszem minden kutatónak nagy szüksége van, lenne. Persze van ennek hátránya is, hiszen gyakran fut bele az ember olyan témába, amit még soha nem csinált, nem is tudja hogyan kellene megcsinálni, szóval kicsit bizonytalanokodni, de már elkezd rajta gondolkozni... Na, ez a kihívás, amit egyszerűen nem lehetett otthagyni! Nyilvánvalóan a szociológusi munka egy team-munka, ott nagyon sok embernek kell együttműködnie, hiszen egyedül nem tudok több ezer fős kutatásokat elvégezni. Nagyon sokfajta együttműködés kell ahhoz, hogy egy sikeres kutatás létrejöhessen. Nagyon szeretek

olyan csapatban dolgozni, ahol valaki megkezd egy mondatot, egy gondolatot, és már más fejezi be. Én ezt kifejezetten sikernek, vagy óriási szerencsének élem meg, hogy nem lettem egytémás kutató, hanem hogy sokat kirándulhattam határterületekre, az orvosi szociológia mellett például a szociológia más területeire is. Emellett még a marketingben és a kommunikációs tudományok gyakorlati alkalmazásában, nagyon szép, társadalmilag hasznos, értékes programok megvalósításában is kipróbálhattam magamat.

Milyen nemzetközi kapcsolatai vannak kutatásaival kapcsolatban?

A kapcsolataim elsősorban Bostonhoz és környékéhez kötődnek, a Tufts egyetemen voltam kari tag. Ez tulajdonképpen egy megtisztelés volt, és annak eredménye, hogy a '90-es évek elején, amikor a rendszerváltás történt, az amerikai kutatók érdeklődése nagymértékben megnőtt Magyarország és Kelet-Európa iránt. Egy véletlennek köszönhetően találtunk egymásra, és stabil kapcsolatot építettek ki velem, illetve részben az Intézettel. Egész kis centrum lettünk mi itt Magyarországon, és többek között az én segítségével Közép-Kelet Európában sok workshop-ot, közös amerikai-közép-kelet európai konferenciákat szerveztünk a nemzetközi kutatási eredmények bemutatására, illetve a helyzetfeltárára, a policy-k megfogalmazására. Egy idő után sajnos csökkent a kelet-európai helyzet iránti az érdeklődés, ami a grantek csökkenésében is megmutatkozott.

A Feedback Bizottság elnöke is. Tudna erről mesélni, hogy mi konkrétan az a Feedback és, hogy mi a célja?

A feedback egy szerelem, de nem egyedül csinálom, sőt! Olyan hallgatókkal és kollégákkal dolgozhattam együtt, akik – a közös elvek, alapértékek mentén – teljesen „önjáróak”, folyamatosan újítanak és minőségi munkát végeznek. Azt gondolom, hogy a feedback az egyik legfontosabb lehetőség arra, hogy visszajelzést kapjunk az oktatással kapcsolatos elégedettségről. Hangsúlyozom, hogy itt nem a tantárgyak, főleg nem egyes oktatók minősítéséről van szó, hanem arról, hogy a hallgatók mennyire elégedettek az adott tárgy oktatásával. Az elégedettségnek számos dimenziója van, ami természetesen magába foglalja a leadott tananyag minőségét is, de például az oktatónak, vagy egy intézetnek a hozzáállását is a hallgatókhoz. Mennyire jó színvonalú és jól szervezett az oktatás? Mennyire humánus? Mennyire partneri ez a viszony? Tisztázottak-e a célok, a követelmények? Nagyon sok összetevős, és ezek mind beépülnek a hallgatói véleményekbe, mi erről tudunk visszajelzést adni.

Hogyan viszonyulnak az oktatók ezekhez a visszajelzésekhez?

Sok kritika éri a feedback visszajelzéseket, de egyre többen veszik komolyan. Jól ismert, hogy van aki mindig csak az ablakon hajlandó kitekinteni, s van aki néha tükörbe is néz. Az én oktatói munkámra vonatkozó jelzések sem mindig kiválóak, de ettől függetlenül figyelmesen megnézem, mert van amiben igazuk van a hallgatóknak, van amin

viszont nem tudok változtatni. A lehetőségeimen belül megpróbálok tenni azért, hogy az óráimat vonzóbbá, érdekesebbé, interaktívabbá tegyem a hallgatók számára. A kis tárgyak esetében küzdeni kell a hallgatóért, ez az embert fitten tartja, és arra kényszeríti, hogy a lehető legjobbat nyújtsa az adott órakereten belül. Szerencsére – mi úgy látjuk – számos nagyobb tárgyra is elmondható, ők is mindent megtesznek ennek érdekében. A mérések sem tökéletesek természetesen, de attól még, hogy valamit nem tudunk tökéletesen mérni, nem szoktunk lemondani a mérés lehetőségéről a természettudományokban sem. A módszer kidolgozottságát pedig az bizonyítja, hogy az országosan is egyedülálló feedback rendszerünket több, hazai és nemzetközi konferencián is bemutatta legkövetlenebb kollégám ebben a munkában, Schlégl Ádám.

Tavaly nyerte el a professzori címet. Változtatott ez valamit a hétköznapjain?

Nagyon remélem, hogy nem. Talán az egyetemi közéletben valamivel intenzívebben veszek részt, de azt gondolom, hogy előtte is részt vettem. Remélem, hogy a továbbiakban sem fog sokat változtatni a hétköznapjaimon.

Mi volt a legemlékezetesebb pillanata az Intézetnél, esetleg az életében?

Ilyen nagyon kiemelt pillanatok nincsenek. Persze van gyermek-, unokaszületés stb., ezek megkérdőjelezhetetlenek egy nő életében. Én, amitől jól érzem magam a bőrrömbben az az, hogy minden nap vannak öröme okot adó pillanataim. Mi a családban újabban nem úgy kezdjük a mondatot, hogy „az a baj...”, hanem, – akkor is ha éppen gond van, hogy – „az a jó ebben...”. Hiszen majd megoldjuk, és közben tanulunk valamit megint magunkról, a világról, egymásról. Ez egy fontos attitűd. Van egy helyes befőttesüvegem otthon, amibe év eleje óta színes kis papírokat dobálok bele, amikre felírom, hogy mi jó történt velem. Most április vége van és már a negyedéig megtelt. Tudom értékelni a jó kollégákat, a jó hallgatókat, a jó barátokat, de még egy kedves pénztárost is a boltban. Többen vannak, mint gondolnánk! (Most főzött az egyik kolléganőm egy finom kávé, a másiktól pedig egy sütit kaptam, csak úgy, kedveségből. Mehetnek a befőttesüvegbe!)

Marad ideje pihenésre, kikapcsolódásra? Mit csinál szívesen szabadidejében?

Én évtizedekig nagyon rosszul bántam magammal, kevés időt fordítottam magamra, mert tényleg elég intenzív, munkára koncentrálni életet éltem. Az utóbbi években elkezdtem kicsit lassítani, ami nem jelenti azt, hogy lényegesen kevesebbet dolgozom, de azt igen, hogy tudatosan építem be a pihenőidőket a napomba, a hetembe. Elkezdtem kicsit sportolni is, ez azt gondolom, hogy nagyon fontos és mindenkinek csak azt tudom ajánlani, hogy sokkal korábban kezdje el! A „légy jó önmagadhoz” elv és gyakorlat bőségesen megtérül egy minőségibb életben. Az utazás, a kalandkeresés családi hobbi, a saját magam képzése (nemcsak a szűkebb szakmámon belül) pedig igazi önmagammal való törődést jelent.

Mindig nagyon csinosan öltözködik. Mennyire tudatosan választja ki a ruháit? Mennyi időt tölt ezzel?

Azt gondolom, fontos, hogy oktatóként modellt nyújtunk a hallgatóknak. Az orvos szerephez is hozzá tartozik, hogy rendezetten, tisztán jelenjünk meg a betegek előtt, de kutatóként, oktatóként is így vélekedek. Nyilván a hiúságomnak és a gyerekeimnek is szerepe van benne, mert „így neveltek”, és mindig pozitív visszajelzést adtak, de amellet tiszteletadás a hallgatóknak, kollégáknak. Persze, van ebben tudatosság! Időt nem sokat igényel, hiszen mint minden szokás, néhány hét alatt beépül az ember minden napjaiba és rutintevékenységgé válik.

Szeret vásárolni? Mondjuk szép ruhákat?

A vásárlás nekem ritka, viszont annál inkább közösségi program, például a lányommal, vagy barátnőmmel, és a lazán, bohóckodással eltöltött időm van a hangsúly. Egyébként ki nem szereti a szép ruhákat? Egyedül viszont nem szeretek vásárolni, élelmiszerboltba is, ha lehet, csak hetente-kéthetente egyszer megyek, mert azt viszont időt rabló tevékenységnek érzem.

Ha egy lakatlan szigetre költözne, mi lenne az az öt könyv, amit magával vinne?

Biztos, hogy a *Mester és Margaritát Bulgakovtól*, az *Utas és holdvilágot Szerb Antaltól*, *Ajarnak az Előttem az élet* című könyvét. Szerintem még *Rejtő Jenőt*, mert azért a humor az mindig kell. Talán még *Hrabal*, *Uljickaja* könyveket is vinnék magammal, de kortárs magyar írók és verses kötetek nélkül sem mennék. Az öt könyv nagyon kevés lenne, úgyhogy maradjon inkább a sminkkészlet itthon. (nevet)

Ön szerint mi a siker kulcsa?

Nekem a harmónia. Az a fajta harmónia, hogy jól érzem magam a bőrömben, és hogy ezt tudjam másoknak is közvetíteni, legyen bármi a munkám, a beosztásom. Oktatóként, kutatóként én akkor vagyok sikeres, ha néhány hallgató kognitív és affektív szférájának „megérintése” mellett fel tudom nekik mutatni azt, hogy ők is lehetnek sikeres hallgatók, lehetnek nagyon jók a szakmájukban, és az egész életüket élhetik boldogan, kiegyensúlyozottan – és ez a legtöbb esetben rajtuk múlik. Szerencsés voltam a kutatásban is, igaz nagyon sokat tettem bele magam is, de emellett megtaláltak olyan lehetőségek, amiről talán nem is álmodtam. Persze mindig a következő feladat a legizgalmasabb, és vannak még ilyen terveim.

Üzenne valamit a hallgatóknak?

Hallgatóként sok kritikával illetem az orvosképzést, s persze ma sem gyarapítom a „beajulósok” táborát. Az itt megszerzett tudásomat azonban nagyra értékelem, és külön ki kell emelnem, hogy a munkához, az egyes feladatokhoz való hozzáállásomat nagymértékben befolyásolta az alapképzésem, az orvosi képzés. Az ember gyakran úgy érzi, hogy képtelen megoldani bizonyos feladatokat, megfelelni a lehetetlennek tűnőnek, aztán bebizonyosodik, hogy mégis képes rá. Ezek a tapasztalatok a későbbi kihívások kapcsán aztán újra és újra elővehető, mint egyfajta belső erőforrás. A most befektetett rengeteg energia valahol és valamikor vissza fog térülni!

Köszönöm szépen!

▼ Bánhegyi Sára

fotó: Tóth Marcell

MEDIKUS KUPA

– ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ A SZURKOLÓ SZEMÉVEL

Április első hete: valami volt a levegőben. Mindenkin látni lehetett a nyüzsgés, készülődés, izgalom jeleit, pedig ZH-k közeledtek, valamiért mégis a „Medikus Kupa szelleme” uralkodott rajtunk. Nagy erőbedobással terveztük, készítettük a jelmezeinket, varrtunk, barkácsoltunk, hangadó eszközöket szereztünk be. A várakozással teli hét után végül elérkezett a hétvége! Pénteken este már elkezdődött a nagy küzdelem, amikor a buszon vívott hangcsatákkal próbáltuk bizonyítani az erőviszonyokat. Az éjszakai bulizás és alváshiány ellenére már korán reggel jelmezbe vagy egyenpólóba bújva indultunk az események helyszíneire, hogy a lehető legnagyobb mértékben bíztassuk sportolóinkat. A nap folyamán kemény küzdelmek tanúi lehettünk. Némelyik pillanatban lélegzetvisszafojtva figyeltük a labdák pattogását, a versenyzők reakcióit vagy a bírók döntéseit, máskor meg őrzöngve tapsoltunk, kiabáltunk a bravúros technikák, az ügyesebbnél ügyesebb cselek és az egymás után szerzett pontok miatt. Ha egy-egy meccset el is veszítettünk, a biztatásunk töretlenül megmaradt, és nem csüggedtünk el, hanem még nagyobb odafigyeléssel, erőfeszítéssel küzdöttünk mind a sportokban, mind a szurkolásban. A nap fáradalmait, feszültségeit az esti fenomenális koncerten, majd az azt következő buliban mindenki levezethette.

A jóleső szórakozás után, újult erővel lendülhettünk neki a másnapnak, mert még várt ránk néhány szoros ver-

seny, melyeket idegszálakat, hajat tépve néztünk végig, hiszen a tét már az aranyérem volt. Délután a négy város medikusai és medikái örömittasan gyűltek össze a csarnokban, hogy végre napvilágra kerüljenek a hivatalos eredmények. A kora esti időszakra húzódo program különleges meglepetéseket tartogatott számunkra: A *Művészeti Kar* fúvós zenekara mai slágerekkel gondoskodott arról, hogy ne maradjunk jó zene nélkül, a pompom csapatunk pedig Amerikában is helytálló tánccal és koreográfiával kápráztatott el minket. Az extázis nem maradt el, a hangulat az éjig tetőzött. Az összes szurkolói tábor egy emberként ujjongott egy-egy versenyszám helyezéseinek kihirdetésekor, mindenki örült a csapatok sikereinek. A délután fénypontja a Kupa kiosztása volt: borbizsergető izgalommal figyeltük a konferáló minden mondatát, hogy megtudhassuk, hogy mennyit ért a sok küzdelem. Megérté! Győztünk! Tudtuk, hogy nemcsak egy kupával lettünk gazdagabbak, hanem rengeteg élménnyel és új barátokkal is. Még a *Szegedi Egyetem* csapata is azt kiabálta, hogy „Köszönjük!” - mert minden Orvostudományi Kar tudja, hogy a **Medikus Kupa** nemcsak a versenyről szól, hanem a sportszerúségről, a csapatépítésről, a közösségről, a nagy hajrákról, a szurkolásról, az örületről, az izgalmakról, a hangulatról, és még sokáig folytathatnám a sort... Mi is köszönjük!

▼ Csárdi Klaudia

FELCSER MÁTÉ

- PUNNANY MASSIF

Felcser Mátéval, a Punnany Massif zenekar mindenesével, és egyben (egyik) frontemberével beszélgettem a pécsi mindennapokról, a zenéről, róluk. Utólag is köszönjük szépen közreműködésüket a Medikus Kupa programjában, hogy hazai zenekarként városunkat egy buli keretében méltóan képviselték.

Már gyerekkorotokban megformálódott az ötlet a zenéléssel kapcsolatban. Most hogy tekintesz vissza az akkori terveidre?

Roland püspöki iskolába járt, én ének zeneibe. Az óvodába is felvételiznem kellett énekből, harmadikban pedig már hangszert kellett választani. Onnantól kezdve zenélni kellett valamilyen módon. Én a zongorát választottam, de én elég link voltam benne. A zongoraellenőrző könyvbe be kellett írni, hogy mennyit gyakoroltam naponta és emlékszem, hogy mindig próbáltam őszinte lenni, így beírtam, hogy 7 perc meg hasonlók. Kisebb próbálkozásaink voltak hip hop gyökerekkel táplálkozva, de ezek akkor komolytalanlanná váltak. A zene világa életemben soron kísért, nővérem énektanár, bátyám pedig DJ.

Mikor volt az a pillanat, amikor rájöttetek, hogy ez úgy jött össze ahogy akartátok, és onnantól egyenesen előre?

Rolanddal való megismerkedésem után megvolt a Punnany Massif magja: Wolfie és én, illetve én és a Wolfie. Ennek megvalósulásába a megismerkedésünk is beletartozik, amikor is konkrétan leszólitott az utcán, hogy ő szeretne zenéket gyűjteni és tudta, hogy nekem vannak. Később én elmentem gimnáziumba tanulni, ő pedig eközben sok helyen megfordult, köztük népszerű tehetségkutatókon, ahol ő egész szép eredményeket ért el. Volt lehetősége viszonylag nagyon fiatalon videoklipet is készíteni. Én eközben befejeztem a gimnáziumot, majd megházasodtam, elváltam és a válás után jött az, hogy akkor most mit kezdjek magammal. Ekkor nyélbe ütött a dolog, hogy közösen kéne zenélnünk. Akkor volt az ideje órája, hogy ezt megtegyük. Konkrét érzés arra vonatkozóan, hogy ez most összejött, beérett, nem volt. Mindig csak megyegettünk, fel, előre. Ezek mindig ilyen kicsibe mérhetők. Először tök jó volt, amikor egy koncertre eljöttek mondjuk 100-an és azt mondták, hogy jobbak vagyunk mint egy akkori menő zenekar, vagy amikor 10 ember szervezett Punnany rajongói találkozót. Aztán ezek mindig így nőttek. A mai fesztiválokon már nem lehet számban felmérni, akkora a tömeg. A társak mindig kiemelik Pécsset, hogy milyen jó hazai közönség előtt zenélni, és hogy mennyien vannak. De nekem például nem volt annyira jó élmény a tavalyi Széchenyi téri koncert, főleg a hangzás miatt. Ugye bár én hangmérnök vagyok, és ilyen téren nagyon hepciás, ezért hangzásilag szeretem, ha minden a helyén van.

Melyik volt az eddigi legmeghatározóbb koncertélmény, ami kicsit más volt, mint a többi?

Talán a parkos bulik (Budapest Park-a szerk.), amiket csinálunk azok voltak olyanok. Ez egy nagy szabadtéri hely Budapesten, 5-7 ezres látogatottságú helyszín, idén is itt nyitjuk a nyári szezont, május 17-én. Itt volt a leginkább az az érzésem tavaly, hogy ez már beérett. Ennek olyan hatása volt mintha nemzetközi szinten is működne ez a dolog. Szlovákiában többször voltunk, egyszer Isztambulba is kijutottunk a Pécs 2010 alkalmából, de ahova még sajnos nem sikerült eljutni, de nagyon szeretnénk, az Erdély. Sok hazafias említésünk van a zenénkben, amit nagyon szeretnek a kinti magyarok.

A 10 éves turné vége felé járva most, milyen élményekkel gazdagodtatok?

Tök jókkal, 10 éves csapatként szuper jóleső érzés, hogy kb. mindenhol teltház fogad minket. De ugye a 2013-as év úgy néz ki, hogy egész évben aktualitása lesz ennek a 10 évnek, kijönnek kisfilmek, videók, kikerülnek olyan anyagok, amiket eddig nem látott a közönség.

A magánélet mennyire összeegyeztethető a sikerrel, mennyire nehéz fenntartani az egyensúlyt?

Ez egy érdekes dolog, egyébként összeegyeztethető. Nem tudom, a többiek hogyan élik meg, de nekem szerencsém van, mert nálam a zene mindig mindent felülír, és ha úgy van, már pedig úgy van, akkor ha hierarchikusan rangsorolni kéne akkor az első mindig a zene és második a magánéletem. Máskülönben nem menne. Ha mindig alárendelnéd magad annak, hogy milyen viszonyod van éppen, akkor folyamatosan az a viszonyod taposná le azt, amit egyébként meg tudnál tenni.

Mi az, amit a legjobban szerettek Pécsben, mint hazai terepben?

Apukám is tüke pécsi volt, nagyapám végképp, ezért én nagyon szeretem. Ezt úgy kell elképzelni, hogy minden olyan dolog, amit kapsz az élettől annak egy nagyon mély része az, ahonnan jössz. Mítudomén, nehéz lenne most egy példát kiragadni, de minden első élmény kb. ide köthető számomra. Emiatt a hovatartozás azért nagyon fontos egy ilyen esetben, mert mindig más szemmel tekintesz arra a városra, ahol emlékszel, hogy 25 évvel ezelőtt milyen ház állt, mi volt ráírva a kerítésre, vagy nincs az a négyzetcenti-

méter ahova ne lépett volna le egyszer a lábad, és ez így tök más, az illata is más, az emberek is másak. Annyi minden szál fűz össze, hogy ezt visszaadni vétek, mert ez egy óriási ajándék. Ha a világ legrosszabb városa lenne, akkor is nagyon szeretnénk. De szerintem Pécs a legjobb hely. A Pécs Aktuál című számunkról mindig is tudtuk, hogy ez nem lesz a legnépszerűbb, de ez egy tudatos dolog volt. Az volt a lényeg, hogy látványossá varázsoljuk ezt a képet, mert valamilyen szinten rivalizáció pl. ha Debrecenben előadjuk, aminek bármiben vetélytársa lehet Pécs, de azért ők is tudnak neki örülni, látva hogy mennyire őszintén adjuk elő városunkat.

A dallamvilágba vagy a dalszövegbe igyekeztek nagyobb hangsúlyt fektetni?

Dallamvilágba mindenképpen. Sokan nem tudják, de szerintem a Punnany-nak mindene a dallam, holott mindenki azt gondolja, hogy mindene a szöveg. A szöveg-dallam fekvés tudatossága meg a refrének kántálása vezérli az embereket arra, hogy megszeresse a dalokat és utána szeretik meg a szöveget. Nálunk olyan szinten részletesen van kidolgozva a dallam - én vagyok a zeneíró -, hogy egy instrumentál századik meghallgatására is találsz benne valami újat, mert nagyon-nagyon cizellált. Erre épül a szövegünk. Ha ezeket a szöveget egy egyszerűbb alapra építenénk, a Punnany Massif sehol nem lenne már. Viszont ezek mellett a szöveg is rettentő fontos. Mivel téma orientált zenekar vagyunk, én nagyon ragaszkodom ahhoz, amivel talán egyedülállóak vagyunk az országban, hogy amiről szól a szám, attól nem térünk el. Ami az adott mondanivalóhoz tartozik azt teljességében kiírjuk magunkból.

A munkamethod úgy néz ki, hogy először a zene készül el, majd a zenére kitaláljuk, hogy ez milyen hangulatvilággal bír és arra írjuk a szöveget. Úgy képzel el, hogy tegyük fel itt van ez a dal, na mi legyen ebből? Jó, akkor szóljon erről, legyen a címe mondjuk Élvezd és akkor beszéljünk olyan dolgokról, amik az embernek jól esnek és erőt adnak.

Van-e olyan mozzanat a múltban amit így visszatekintve másképp tettetek volna?

Nagyon sok mindent, de azok inkább magánéletű dolgok. A zenekarral kapcsolatban nem, mert minden hiba egy tanulás. Nagyon sokszor nagyon nagy feladatokat kaptunk, amiket nehezen oldottunk meg, de a végén tök jó érzés volt.

Milyen irányba szeretnétek továbbfejlődni, mik a hosszú távú célok?

A miénk egy tök jól működő kommuna, mert mindenki link és tróger, de a kihívásoknak mindig jól tesznek eleget, nagyon jó zenészeink vannak. Minél többen vannak, an-

fotó: Tóth Marcell

nál több irányba tudnak menni. Ez alapszabály. Minél több ember van annál nagyobb a rizikófaktor a hibákra, de egyben erősödik is a csapat. A korszakaink mindig teljesen mások, mindig változik kicsit a stílus. Vannak irányok, de én nagyon szeretném, ha lennének rockosabb gondolatai is a zenekarnak, esetleg grunge-osak. Vannak olyan zenei stílusok, amiket még nem próbáltunk ki, és a Punnany egy olyan kísérletezős dolog, mindenbe belenyúlunk, ami jól hangzik. Ahogy a népzene úgy a rockzene, jazz, swing is. Ilyen módon egy csomó mindent szeretnék kipróbálni, kiugrani a négyegyedés ritmusfelbontásból, új ötleteket írni. Ameddig vannak ötletek, addig biztos, hogy ez nem áll meg és haladni fog egy irányba. Az, hogy mennyire lesz népszerű, azt meg az határozza meg, hogy éppen mennyire passzol össze az egyéni ízlésem, a zenekar hangzása és a közözlés. Ha így megy, mint eddig akkor egy darabig még biztos hallgathatunk minket.

PÁR JÓ TANÁCS VIZSGAIDŐSZAKRA

- AVAGY HA MÁR ÚGYIS TOMPA AZ AGYAD...:

Minden reggel kelj fel...

Ne kételkedj magadban, azt majd a vizsgáztató megteszi helyetted.

Érj végig a tételsoron.

Érj végig a tételsor felén.

Legalább pár tételt tanulj meg.

Legalább nyomtasd ki...

Ne törődj az órával, ő sem törődik veled.

Ha mégis úgy érzed, kicsúszol az időből, hát tényleg.

Vizsgafelvételkor ne zavarod a szomszédokat:

halkan káromkodj.

Ne higgy a rémhíreknek, te sokkal jobbakat találsz ki.

Ha vizsga napján zöld trabantot és fekete macskát látsz, valóban.

Ha nem vagy szép, legalább legyél okos.

Ha nem vagy okos, legalább írd szépen...

Ha a vizsgáztató megemeli a hangját, az nem a háttérzaj miatt van.

Ha valaki vizsgán kedvesen szól hozzád, az titkárnő vagy portás.

Ne add fel! Nem csomag...

Tanulj a hibáidból, de azért a könyvet is vedd elő.

Ha valaki azt mondja neked, hogy kellemes volt a vizsgája, ne vitatkozz vele: lehet, hogy örült.

A beteg fizikális vizsgálatokor 2 oldal létezik: a jobb és a sötét.

Ha jelest kaptál, ne csodálkozz - azt hagyd a szüleidre.

Vizsgaidőszakban a legfontosabb, hogy *igyál* rendszeren és használd a *józan* eszed.

Ha vizsgáztató áll, te se ülj le. Legalább indulásnál legyetek *egy szinten*...

Ha kirúgtak, ne szomorkodj. - *Lesz még ilyen alkalom.*

Milyen az önimádó daganat?

-NárCysticus.

Hogy hívják az ugató sejtet?

-Vacanthocyta.

Mit kiált a rosszalvó vadász?

-Ó, SAS!

Hol van a hajlékony gyerek?

-Biztos MÁR FÁN.

Melyik a legerotikusabb ország?

-GenItalia

Milyenek a műanyag baba karjai?

-Splasticusak.

♥ @ndy

VIZSGA-DRUKK

AVAGY AZ UTOLSÓ 24 ÓRA

Reggel. -
s mint olyan,
még mosdatlan
arcod,
s komoran mered
tekinteted.

„Mindjárt kelek...”

Majd bevillan:

„... a Tétélek!...”

-s mint Zrínyi

'rohanása-

reggeled

fut pörögve

el veled:

„Kávél! Teal!

(Kávél! Kávél!)”

S az energia

-csodaképpen-

asztalodhoz

reptében

közelít...

(e tény fel

nem derít...)

S a rojt, (mely)

- botlásod

oka volt...-

becézve léseen.

- nem kedvesen,

kérem szépen...

Csüccs. -

Előtted

tétel-halmok.

Mögötted

a Tegnapok

kínja-keserve,

ülsz, a napot

nem feledve,

melyen

- alig tizennyolc

évesen-

ezt a Jövőt

választottad

- szép keresztet

tenmagadnak...-

Valahogy így leend

from „Alice in Wonderland”

a Terminátor(!?)

maga...

De nyugi

- no para,

túléltek már

százan-ezren

- kik azóta

esze-menten

igát húznak...-

S hogy most

mégis oly'

borúsnak

látod önnön

sorsod - léted:

- több, mint egyszerű

a képlet-.

Érvelve itt

- pro és kontra-

reményidnek,

hogy a vizsga

nem lesz nehéz,

s sikered már is

elkönyvelheted (...)

- fontos szabályt

szegtél éppen.

Az utsó nap, mely

eképpen,

érzelmileg

felborula,

abban téged

meggátola,

hogy a hiányt,

mely nem kicsi,

okossággal

töltse ki - ki

ismeri e'

arany szabályt,

csakúgy rágja

által magát

bármelyféle

irományon,

s nem *lelkizik*

butaságon...

Ezért mondom:

Te se tedd! -

...s a *holnapi toalet*t

sem helyettesít

észt vagy tudást.

Nem kerüli el

a bukást, ki

fel- nem- készült,

s *akaratlan*

zöltségeket

motyog. - Gyakran

van türelmük

hozzá, persze,

de ne gondold,

hogy lesz még mersze:

nebulónak

Professzorhoz

- mint vádlottnak

a bíróhoz-

kegyelemért fellebbezni,

s indexébe jegyeztetni,

bármely jegyet:

„Csak görbüljön!”

- s *etr*-be bekerüljön...-

(mint) *bizonyíték,*

s nem ígéret:

mégiscsak szép

ez az Élet...

Ennél sokkal bonyolultabb,

nincs helye itt

kérő szónak.

Szűrős szemmel

reád néznek,

(s már az *alsódat cseréled...*)

Nem érdemes

arra várni,

míg a *kedves*

doktor bácsi

bátorságod

jutalmazza,

s a cukorkát

néked adja.

Mosolyognak,

persze - néha,

de az *metsző,*

és nem tréfa

fagyaszt rájuk

szeretetet...

- s átírják

a jelenetet.

Nem marad hős,

csak a sárkány,

és *meghal* tán

a királylány.

(Ők úgy mondják,

hogy „A *Beteg...*”)

Te meg csak

azt figyeled,

büszkeséged

hogyan lép le,

s költözik az

Ő testébe-

S lesz a *Gonosz*

még erősebb...

a *Te dolgoz meg*

sietősebb:

a tervezett

kilenc vizsga, íme

eggyel még

megtoldva...

S hogyha ezt már

lejátszottad,

fejecskédben,

hogy *kicsapnak:*

Életerőd,

nem hogy *hízik-*

ily' gazdában

ő nem *bízik* -

nullázza a számlát,

kérem, Te meg

hoppón maradsz

szépen...

S folytatódik

csodás napod

- körmeidet

lerághatod-

akkor sem lesz

szébb az élet,

elég, hogy ha

ezt túléléd...

Ezért aztán,

ó *Te, Átlag!*

Kösd föl inkább

kisgatyádat,

Emlékezz, hogy

miben hittél,

Egyetemre

miként jöttél,

milyen érzés,

ami hajtott,

rossz napjaidon

megtartott,

Lásd magadat

úgy, erősnek,

a *Sorsodért*

felelősnek,

S Gyermekeknek,

ki vakon hiszi,

kudarc-bukás

nem érheti...

S hogyha mégis:

csalódsz - s lelked

darabokra hullik,

- engedd

szemed kicsit

messzebb látni,

a Jövőbe

kandikálni.

S lásd az Orvost,

-*lásd Magadat-*

ahogy éppen

azon kacag,

hogy azon

a *csodás* napon:

„*tényleg azt hittem,*

megbukom...”

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara 2013. április 11-én első ízben rendezett Irodalmi Estet a hallgatóság verseiből. Az est apropója a Magyar Költészet Napja volt. A verseket saját előadásban, illetve Csapláros László, Kupó Péter és Váncsodi József tolmácsolásában hallhattuk. Az est folyamán közreműködött még Fata Dániel. E számunkban a négy díjazott verset közöljük. ▼ Horváth Bálint

„Igazi lelkünket akárcsak az ünneplő ruhákat gondosan őrizzük meg, hogy tiszta legyen majd az ünnepekre.”

József Attila

A MEDIKA DALA

„... AZ DOBJA RÁ AZ ELSŐ KÖVET...”

FURCSA NÁSZ, MELY FEJÜNK FELETT KÉRETLENÜL KÖTTETETT.

...külföldre
megyek...

-hallom
Innen- onnan.
S ha a sarokban
az az Egy -
- az ártatlan
belemege,
s megvallja:
...maradni
akarok...

„Pártatlan”jőtevők
s a „csavarok”:

- kiket már
a Rendszer mozgat,
- kik Hozzá
(Neki...?)
tartoznak...
kiverik fejéből
mi maradt,
a hazafit,
az igazat.

S kérdőre vonva
e népet,

- mért
küldik...!?
- Beszélnek.

De válasz gyanánt,
- szavak helyett -
félmosoly a felelet:

...mert *ők* minden
áldott este
csak egy ténnyel
néznek szembe:

az Élet járt el
fejük felett,
s váltani...?
már
nem is lehet...

S ha mégis,
az az Egy -
ezen árral
szembe megy,

már jön
a hideg zuhany:
Kint - csupán
hontalan,
Itt -
robot...
S ha éjjel
ágyba tér,
hittel súgva
lesz miér'...:

„...jön még jobb kor,
mely után...”
(talán már
holnapután...)

S ha még ez élteti:
a Remény,
túlél - az elején...

Mert
a nép szemében
már most egészen
Ő: az Orvos.
Fontos -s talán
pontos- ember:
*biztos, hogy már
kezelt egyszer...*

Ki ellátott
ezeket-
kérdés volt
s felelet.

De:
az is Ő lesz,
az a másik,
ki pofátlanul
szembeásít...
- s persze, az
nem számít,
hogyan aludt
az este...ügyelt.
s nem azt leste,
hány az óra,

s mikor térhet
nyugovóra -
hogyan lesz-e
boldog *aznap* végre,
- türelmének
lesz-e vége...?!-
S ha igen...:

az is Ő lesz
az az Orvos,
ki rendelésen
mindig morcos,
ki nem ér rá
vagy éppen
ráér, csak nem értem
a szavakat, mit mor-
mol,
- ne *latinul*, doktor...!

Ki *kiégett*,
vagy bocsánat!
tán jogos,
hogyan *elfáradt..*
vagy *bűnös*,
mert tévedett:
s ez átkos bélyeget
egy szakma hordja...

..s bár szolgál,
még hiszi,
- még mondja...-

lesz miért.

...és az UTCA -
száján hordja:
dicső/ szörnyű tetteit
lépten - nyomon
hirdetik.
Dicsérik, ha gyógyí-
tott,
átkozzák, ha rosszat
szólt.
S nincs ez áradatnak
vége:

- *úgy hallottam...*
- *azt mesélte...*
- *képzeld,*
mi történt az este...
- *holnap viszi*
mentő Pestre...

S ha elsikkad
egy *apró* részlet,
az hogy:
mindig Másról
-s félek -
mindig Másként
is beszélnek,
addigra már
több mint késő -
addigra már
per *orvos* Ő -
és az *orvos*-
társadalom
osztozhat
a hal(l)ottakon.

Medikus
vagy
szakorvos,
fehér leple
már foltos:

- az UTCA *népe*
élteti,
- s az UTCA *zaja*
festi ki...

Ők már most tudják,
ki vagy,
s e bizonytalan
hangulat,
- kérdés nélkül is -
felel:
már azt is tudják,
mi leszel...

leszel -
valamiért...

De hogyha ez
Megfoghatatlan,
végre újra *összeforrtan*,
Jövőt kovácsolna
eggyé,
akkor talán újra
hinné
más is,
s nem csak az az
Egy...

De lehet, hogy téve-
dek.

Nem értem a *Hely-*
zetet.

Nem tudom, a politi-
ka éppen merre tart,
s hova...

S tudják, nem is
akarom.

Csak azt, hogy *ama*
napon,
ha minden
elrendezettett...

s párnám közé
-*fáradtan*-
hajtom le fejemet,
csak egy gondolat
adjon a *holnaphoz*
reményt:

nem csak *lesz*,

MÁR VAN

miért.

▼ Benedek Andrea
Eszter

ÉS MÉGIS MEGVÁRTALAK

Összetörted mit szerettem
 S üvöltve követelem
 Hogy tedd jóvá
 Szüld jobbá
 A fáradt világot
 A haldokló virágot
 Emeld fel ágyunkról
 Pókhálót tépd álmunkról
 Hogy mondhasd: van miért
 Ébredni kell valakiért
 Elrontottam, tudom
 Percem neked hagyom
 Lelkem szabaddá tettem
 S rohanva, sírva temettem
 Mindent, mi szép volt
 Lényemen színes folt
 Dúlta önnön vágyát
 S lelkek furcsa nászát
 Gerjesztette a szél
 Mely utánam útra kél
 Hogy szólhass valamit még
 Bár tudom, nem elég
 Nekünk egy élet
 S magunk vertünk éket
 Fáradt lényeink közé
 Enyém, s mégis övé
 Minden tettem, szavam
 S magától szakad inam
 Ha végig neked vagyok
 S bár szaladni akarok
 Lassítok, nehogy lemaradj
 S más nyakába szakadj
 Ha végleg kifáradtál

S magadra se hallgattál
 Itt vagyok, akarj!
 Körmöddel marj
 Lelkembe jelet
 S letűnt éneket
 Dalolj még nekem
 Láthassam végzetem
 Mely hozzád láncol
 S kegyetlenül sarcol
 Ha kérdezni akarok
 Még veled maradok
 Egy újabb életet
 Megint feledve perceket
 Újra rád várva
 Kérdőn nézni éjszakába
 Míg felelet nem érkezik
 S lelkünk hiába vétkezik
 Hamis hitszegéssel
 S kacagunk bömböléssel
 Tarkított komédiánkon
 Átlátok a kártyákon
 Mit még húzni kell
 S nagyobb tétet bukok el
 Hogyha ismét vállalom
 Bár boldogan átadom
 Másnak jussomat
 S takarom ijedt arcomat
 Előle, előled, tőle el
 A megcsonkított jövőt
 A visítva kérkedőt
 Egyedül kellene élnem
 Irgalmat magam kérnem
 Önnön tetteimre
 Melyet majd neked adok

Bár zúgva hazudok
 Neked, ha muszáj
 Rajta, utánam kiabálj!
 Ha úgy jobban viseled
 Hozzám láncolt életed
 Szaladnék a múltba
 Mely jó volt s tiszta
 Mikor még hittük egymást
 S láttunk perceket folyvást
 Rendületlenül teremtődni
 Érzelmeket porba vetődni
 Mikor egyek voltunk külön
 Megskalpolt hittel élünkön
 Mikor még nem akartam szaladni
 S mindent fejvesztve hátrahagyni
 Amikor hittem magamban
 Neked vajúdott sorsomban
 Mit örömmel félttem
 S ha kell, újraélem
 De csak veled
 Ha te is megteszed
 S megvársz te is
 És lenézel lényedig
 Hogy mért is futottunk
 Lábbal miken tiportunk
 Sérült önzésből keresztül
 Mitől a lélek sírva kiürül
 Van még idő, rajta hát
 Adjunk most éjszakát
 Lelkeink kies táncának
 Hátha megint álmodnak
 Ha már ide láncoltalak
 S látod: megvártalak

▼ Csapláros László

AUGUSZTUS VÉGÉN

Még hívnak a Zöld-be a pesti zsványok,
 Még élhetek vígan a hajnal előtt,
 De érzed, hogy lassan az Ősz beszívárogoz?
 Már bontjuk a parton a ponyvatetőt...
 Még vágyom a gondtalan, mámoros órát
 És messzi barátokat látni megint,
 De vethetem elfele lassan a mókát,
 Mert Pécsen a jó öreg Kötőmeg int...

Lám így van ez, újra a nyár tovalépett.
 Most itt vagyok csendben egy rét közepén
 És fel-felidézem a sok csoda szépet
 És kúszok az égbe az Úr kötelén...
 „Ím, megköszönöm miket énnekem adtál:
 A partot, a partit, a víg napokat,
 A számtalan újat, a fény ragyogását
 És végtelen égen a csillagokat...”

„Így színed előtt, Uram, önt el a hála
 Hát megköszönöm neked mindezeket,
 Tán annyi csak még, ami jönne a számra:
 Hogy add a tanévhez a tippjeidet!”
 ...Úgy tűnik, a szívem a múltnak a rabja,
 Még bennem a nyár - ez a szédületes -
 De gyűlik eröm eme új feladatára:
 Teremtteni hasznosat, épületest!...

▼ -oszoli daniel-

SZERENCSÉS JÁNOS

Nem mosolyog a múzsám, leáldozott a napom,
Kibújok magamból, a testemet elhagyom.
Bolyong néma lelkem, völgyön és hegyeken,
Elvesztettem az utat, nincs többé kegyelem.

Füstölög a rét, gőzölög rajta a harmat,
Éles tarón járok, véresre böki a talpam.
Köd ül az erdőn, megfojtja a fákat,
Érdes szél jó, megkorbácsolja a hátam.

Csörög a kicsi patak, vértől vörös vize,
Leány fekszik benne, elhagyta a hite.
Nem mozdul szépsége, dermedt édes ajka,
Szalmaszőke haját a sodrás ide-oda hajtja.

-Gyere ki szép leány, hideg az a patak,
Nedves fűrtjeid a napon megszáradtanak!
Vesd le a ruhád, a víz pirosra fogta,
Megmelegítem kezéd, a hideg szederjesre mosta.

Ezekkel a szavakkal kérleltem a leányt,
De huncutsága nem is hederített reám.
Elmosolyodtam: Jólvan, játszunk Lelkem!
S férfi létem szikrája feléledt bennem.

Levettem subám, a vízpartra tettem,
A párkák énekére csak ekkor figyeltem fel.

Előbb halk szavuk egyre hangosodott,
Fejemben a nyugalom megharagosodott.

-Hallgassanak kendtek, menjenek dologra!
Miért pörölnek velem, ily' nagyon morogva?
-Hát nem látod a bűnöd Szerencsétlen Jancsi?
Te döfted a leányt a patakba meghalni!

-Bolondságot beszélnek, gonosz boszorkányok!
Eképpen kiáltottam én vissza reájok.
-Hát nem látod te bolond? Megölted a szépet!
Ott lapul a bokorban leány-véres késed.

Nem hiszek fülemnek, a párkák fejemben beszélnek,
Józan eszem szikrái, örök nyugovóra térnek.
Lerogyok a bokornál, elsötétül lelkem,
A véres tör látványa megháborít engem.

Nem mosolyog a múzsám, leáldozott a napom,
Kibújok magamból, a testemet elhagyom.
Bolyong néma lelkem, völgyön és hegyeken,
Elvesztettem az utat, nincs többé kegyelem.

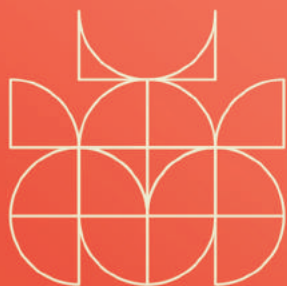
Füstölög a rét, gőzölög rajta a harmat,
Éles tarón járok, véresre böki a talpam.
Köd ül az erdőn, megfojtja a fákat,
Érdes szél jó, megkorbácsolja a hátam.

▼ Gaszner Tamás

ZSOLNAY FESZTIVÁL

május
16-20.

zsolnayfesztival.hu

facebook.com/zsolnayfesztival

Napjegy: 1500 Ft – Diák napjegy: 900 Ft
5 napos bérlet: 6000 Ft – 5 napos diákberlet: 4000 Ft

PÉCS
A KULTÚRA
VÁROSA

Pappas Auto

Kiszámlálástól várt. www.pappas.hu

otpbank
Magyarországi egyszemélyes

ZSOLNAY
KULTURÁLIS
NEGYED

NOUVELLE VAGUE (F)

STEREO MC's DJ SET

VS BAM (JUNGLE BROTHERS) (UK)

ŽAGAR ■ CHE SUDAKA (E) ■ KALEIDOACT (F/H)

BESH O DROM ■ FANFARA TRANSILVANIA

WATTICAN PUNK BALLET (ARM)

DOLUS MUTOMBO (CG) ■ CSEH TAMÁS EMLÉKEST

FÁBIÁN JULI & ZOOHACKER ■ MRS. COLUMBO

JUHOS EGYÜTTES ■ A KÖZTÁRSASÁG BANDÁJA

GYÁRTURISTÁK II. ■ ZSOLNAY SZALON ■ SZÖRPRÁJZPARTI

JORDÁN TAMÁS – STAND UP EST ■ MK DIPLOMAKONCERTEK

A PTE MŰVÉSZETI KAR INSTALLÁCIÓI ■ KODÁLY METHOD

ÉS MÉG SOK IZGALMAS FELLÉPŐ

Koncertek, színházi, közösségi,
családi és kreatív programok

A ZSOLNAY KULTURÁLIS NEGYEDBEN

EGY HATÁRON TÚLI MAGYAR NAPLÓJÁBÓL

Győry Dezső: Közép-európai ember
(A pozsonyi várdombon)
A mentém egyik ujjá hímes,
érezgős, forró, ez Kelet;
az ész szaván agyafúrt, hűvös
Nyugat varrta a más felet.
S míg itt virrasztok, két kultúrát
osztó Kiskárpát-dombokon
ezüst Dunám a mentém csatja,
s a kettőt összegombolom.
(1935)

Neked mit jelent a szó: haza? Otthon? Elgondolkodtál már ezen? Esetleg megfordult már a fejedben, mi lenne, ha határon túli magyarként kellene élned?

Az emberek döntő többsége valószínűleg nem foglalkozik ehhez hasonló gondolatokkal és kérdésekkel, mert boldogan él az anyanyelvét használva és nemzetét képviselve kis országában.

A minden évben megrendezésre kerülő *International Evening*, azaz *Nemzetközi Est* (melyről bővebben az előző számban olvashattatok), lehetőséget adott néhányunknak arra, hogy kiálljunk a nagyközönség elé mint felvidéki csapat.

Kis csoportunk néhány tagja így vélekedik az eseményről:

A nemrég megrendezésre kerülő *International Evening* keretein belül abban a szerencsében volt részem, hogy a *Szlovák* asztalnál szorgoskodó hölgykoszorú kegyeibe fogadtam, így az előkészületek napjaiban elnyúlhatatlan anyagbeszerző és lokszatésztát gyúró droiddá avanzsálhattam. Örültem a lehetőségnek, hiszen én is a ma már sajnos kihonnanak számító Erdélyben láttam meg a napvilágot, ami alkalmat és egyben felelősséget is jelent a tekintetben, hogy a határon túli magyar kultúra esszenciájával gazdagíthassam a hétköznapokat, úgy ahogy ezt a rendezvénnyel tették a csodaszép felvidéki lányok tradicionális, ínycsiklandó ételeik segítségével. Emellett nagyszerű érzés volt új ismeretéseket kötni, a világ minden tájáról érkező emberekkel jó hangulatban elbeszélgetni, mulatni és talán tanulni is kicsit egymástól. Végzős hallgatóként sajnálom, hogy hamarosan búcsút intve az alma maternek, a mindennapi gyógyító tevékenység mellett aligha lesz módomban visszalátogatni erre az évről évre szín pompásabb estre, de remélem, hogy ezután is mindig lesz néhány itthon is otthonra talált külföldi magyar, aki vesz némi fáradságot arra, hogy összedobjon egy meglehetősen nagy kondérnyi sztrapacskát. ☺

Cele Krisztián, VI. évfolyam

Mikor Pécsre kerültem, meglepő módon sok embernek kellett elmagyaráznom, mit is jelent szlovákiai magyarnak lenni, időbe telt, míg rájöttem, a kisebbségi lét nem feltétlenül hátrány. A magyar nyelvhez és kultúrához kötődünk, ugyanakkor már kisiskolás korunkban megismertük a szlovák nyelvet, így egész kiskorunktól fogva körülvevett a szlovák kultúra is. A kultúra pedig érték. Évek óta terveztem, idén hatodévesként végre megragadtam az utolsó lehetőséget, hogy képviseljem Szlovákiát a Nemzetközi Esten. Felvettem a kapcsolatot felvidékről származó elsősökkel, majd pár barátommal kiegészülve vágtunk bele a szervezésbe. Legizgalmasabb és legviccesebb talán a „lokša”, burgonyás palacsinta készítése volt, hiszen egyikünk sem készített még hasonlót. Hihetetlenül jó élmény volt az egész!

Horváth Karina, VI. évfolyam

Érdekes érzés volt magyarként szlovák színekben pompázni az *International Evening*-en. Sikerült sok embert meggyőztesztem. Többen odajöttek hozzám csodálkozva, hogy „Te szlovák vagy?“, vagy hogy: „Nem is tudtam, hogy a Mikó szlovák név!“. Örülök, hogy a felvidéki ismerőseim száma szignifikánsan növekedett. Tetszett a szlovák népviselet, és hogy számomra új ételek elkészítését tanulhattam meg. (Amiket jó darabig nem fogok még elkészíteni. ☺)

Mikó Alexandra, VI. évfolyam

Érdekes érzések kavargtak bennem, amint szlovák színekben, hagyományos szlovák ételeket és italokat találva, az ország szebbnél-szebb tájáról és városáról készült fotóval a hátunk mögött, MAGYAR nyelven kommunikálva tettük a dolgunkat. A legtöbb magyar hallgató és vendég a „FELVIDÉK” feliratot a díszleten nem észrevéve, automatikusan angolul érdeklődött finomságainkról, majd csodálkozott, hogy mi is tudunk magyarul.

Kislány koromban nem igazán foglalkoztatott ez a téma. Tisztában voltam a történelem nagy eseményeivel: mi, mikor és miért történt úgy, ahogy. Nemcsak otthon, hanem az alap- (mert felvidéken nem általános, hanem alapskola van →lásd: tükrörfordítások) és gimnáziumi tanulmányaim során is arra neveltek, hogy büszkén képviseljem nemzetemet és anyanyelvemet.

Szülővárosomban, mely *Esztergommal* határos, nem okoztak problémát a fent említettek, mivel még az is tud magyarul, aki nem.

Talán akkor ébredtem rá, hogy mennyire nehéz megőrizni ezt a „kincset”, amivel rendelkezünk, amikor *Pozsonyt* választottam továbbtanulásom célpontjául. Senkinek nem kell bemutatni, mennyire fontos városról van szó a múltat tekintve.

A varázslatos és magával ragadó Óváros szívében egy megroskadt, igencsak öreg, de annál fantasztikusabb embereket és élményeket őrző gimnáziumba jártam. Megtanultuk, hogyan tartsunk össze, hogyan merjünk beszélni a villamoson mindenféle feszélyeztetést érezve az ANYANYELVÜNKÖN, és képviseljük iskolánkat magyarországi

versenyeken (is). A 4 év alatt néhányszor kisebb-nagyobb konfliktusba is kerültünk emiatt, de mindig el lettek simítva a szálak.

Egyesek meglehetősen éreztették velem/velünk, hogy nem vagyunk „igazi szlovákok”. Hiába a nyelvtudás, a magyar akcentust nem, vagy csak nagyon nehezen lehet leplezni.

Mikor Pécsre kerültem, úgy gondoltam, itt végre gátlásokat nem ismerve, maximálisan érvényesülhetek a fent említett téren, de nem.

Minden egyes alkalommal, amikor névsorolvasást tartanak, éreztetik velem (a vezetéknevem végi -ová végződés miatt), hogy valahol, ha csak egy kicsit is, de nem tartozom ide igazán.

Nehéz megfogalmazni, mi játszódik le ilyenkor bennem, viszont hosszas elmélkedés után arra jöttem rá, hogy talán valahol a két ország között lévő határhoz tartozom. Szlovákiában SOHA nem leszek igazi szlovák, hiába a nyelvtudás és az állampolgárság, Magyarországon pedig SOHA nem leszek igazi magyar, mert nem itt születtem, nem itt nőttem fel.

A kettős érzést, ami uralkodott bennem, talán akkor győztem le, amikor a *Nemzetközi Est* már említett szlovák asztalát képviselve, magyar rétest majszoltam.

Igen, én FELVIDÉKI vagyok.

Tözsér Árpád: Faustus Prágában (részlet)

*Hazád ott van, ahol gyökereid –
s mindnyájan a nőben gyökerezünk,
s a nő – nőnk, anyánk – a Földdel rokon,
la terre, tá zem – tanúsítja a nyelv.*

▼ *Bábindeli Cintia*

„NYUGODJÁL LE!”

– INTERJÚ MUCSI ZOLTÁNNAL

„Mi van kishuszár? Gyilkol az ideg, mi? Jaj, nem bírsz magaddal. Egyik cigit nyomod el a másik után. Jaj, Te! Figyelj: egy cigi, érted?! Egy cigit szívok el naponta, pedig engem is nyom a stressz... Te nem lehetsz nálam stresszesebb... Hát én annyira stresszes vagyok, hogy én vagyok a szótárban az illusztráció. Mégiscsak napi egy cigit szívok, érted? Egyetlen egyet. Gyűjtsd meg öcsém! Ó de király vagyok, egy cigi [...] mennyire király vagyok. [...] Nagyon nagy király vagyok.” – Ezúton is kívánunk minden kedves hallgatótársunknak jó olvasgatást az interjúhoz, kellemes nyári szünetet, stresszben szegény, sikerekben gazdag vizsgaidőszakot – és csak óvatosan a *Mucsi Zoltán* féle méteresen hosszú cigikkel!

Confabula: Az életrajzában olvastam, hogy kezdetben labdarúgónak készült. Mi, vagy esetleg ki térítette el ettől a pályától?

Mucsi Zoltán: Nem voltam olyan kaliberű focista, hogy későbbiekben profi szinten foglalkozzak ezzel a sporttal.

C.: A Színművészeti Főiskolára a jelentkezését többször elutasították. Mi adta Önnek azt az erőt, hogy tovább próbálkozzon a színészi pályán? Volt esetleg egy olyan inspiráló személy, vagy történet az életében, ami miatt úgy vélte, hogy Önnek színésszé kell válnia?

M. Z.: Egy felvételin való kiesés jelentős kudarcélmény. Az ember ilyenkor vagy nem mer szembenézni azzal a ku-

darccal, hogy ő alkalmatlan erre a pályára, vagy főiskola nélkül megy végig a számlélétrán. Közben én már dolgoztam színházban, és ott kaptam kisebb-nagyobb feladatokat. Úgy éreztem, hogy én ezt a színészi utat megpróbálom és még most is próbálgatom, de még gondolkodóban vagyok, hogy focista, vagy színész legyek-e (nevet).

C.: Országos ismertséget Önnek a *Nekem lámpást adott kezembe az Úr Pesten* című *Jancsó Miklós* film hozott. Miben látja a film sikerét?

M. Z.: A film hangulatában, és ahogyan Jancsó Miklós látja az adott kort, amiben élünk. Egyfajta görbe tükör a társadalomra, világunkra nézve. Nyilván az emberek szeretnek nevetni, azt pedig főleg értékelik, ha a humor „jobb minőségű”, karakteresebb, mint ahogy azt már Jancsó Miklós korábban megfogalmazta: „Mondja, kedves nézőnk, néhanapján elgondolkodik-e azon, milyen is a világ? Igen? Jaj, ne tegye! Élje az életét! Élje a mindennapokat! Legyen vidám és boldog! Nem az? Erőltesse meg magát, ne törődjön semmivel! Nézze, az emberen kívül minden állat tudja: a legfontosabb az életben, élvezni azt. No, ez a filmünk kicsit hozzásegíti.”

C.: Mi kell ahhoz Ön szerint, hogy valakiből jó színész váljon?

M. Z.: Meggyőződésem szerint létezésünk nagyobbik részét a sors irányítja. Amikor úgy alakul az életünk, ahogy elképzeltük, azt szerencsének nevezzük. Összességében sok munka, szorgalom, kitartás, és ahogyan korábban már említettem; sok szerencse kell ehhez a pályához. A sors keze nagy szerepet játszik a *Mi* „történetünkben”.

C.: Melyik szerepet tekinti élete legfontosabb szerepének?

M. Z.: Nem osztályozom. Nyilván az ember életében vannak nagyon jelentős, fontos állomások, kilométerkövek, szerepek. Annyi biztos, hogy az eddigi 34 éves pályafutásom alatt nem tekinthető egyformának az első, az elmúlt 5 év, illetve a közbe eső évek, ha ciklusokra lebontjuk ezt a néhány évtizedet. *Szolnokon* kezdtem a színészkedést, mely nagyon jelentős állomás volt az életemben. Szépen, lassan

fotó: Jiliek Berralan

arasztam előre, és a szolnoki évek után következő 10 esztendő már teljesen más „színben” telt el. Meghatározó személyek, mint *Fodor Tamás*, *Csizmadia Tibor*, *Jancsó Miklós* – mindig voltak az életemben. Talán a felsorolás nem is állja meg itt igazán a helyét, hiszen kisebb, de jelentős pillanatok is átéltem olyan emberekkel, akiket itt most nem említettem. A krétaköri időszakom tekintem még nagyon fontosnak, meghatározónak.

C.: Mit tekint fontosabbnak az életében: a színpadi játékot, vagy a filmezést?

M. Z.: A színház nagyobb szerepet vesz ki az életemből. Magyarországon megközelítőleg sem készül annyi film, mint az *Amerikai Egyesült Államokban*. Nyilván nem is kap annyi lehetőséget az ember. A színpadi szereplés tölti ki pályám nagyobbik részét, de mind a kettőt nagy örömmel, kedvvel csinálom.

C.: Melyik színházi szerepét tekinti egy kicsit kiemelkedőbbnek, különlegesebbnek a többinél?

M. Z.: A *Szentivánéji álom* egy különlegesebb darab számomra. 16-18 éve megy már az előadás, akkoriban barátkoztam össze *Scherer Péterrel*. Azóta „kínózzuk”, „nyúzzuk” egymást (nevet). Olyan szerep is volt az életemben, ami kevésbé volt sikeres, de számomra nagy jelentőséggel bírt: hiszen a bukásból is sokat tanulhatunk. Az színész persze mindig reménykedik, hogy olyan előadást hoz létre, amitől jobb lesz minden ezen a bolygón, de ez sajnos nem így működik.

C.: Miben rejlik egy előadás sikere, vagy éppen sikerelensége?

M. Z.: Ha a sikernek lenne egy pontos meghatározó eleme, akkor mindenki azt csinálná. Sok összetétele van: például az adott darab, amikor születik, mennyire szól az aktuális világról, formailag az hogyan van megcsinálva... A sikerességhez a sok „komponens” közül valamelyiknek erőteljesen működni kell, befogadhatónak kell lennie.

C.: Egy gyakorlott színész is szokott még izgulni fel lépés előtt?

M. Z.: Valamilyenfajta izgalom mindig van az emberben és sok kétség. Az útkeresési időszak is olyan, hogy beme gyünk egy labirintusba, és nem tudjuk, hogy mennyi időbe telik az, amíg kitalálunk onnan, illetve, hogy kitalálunk-e egyáltalán. Milyen lesz az út, amelyik kivisz? Gyötrelmes? Könnyű? – Számptalan kérdés cikázik a színész gondolataiban. Ez azonban nem csak a színészi pályára és gondolkodásmódra igaz. Ilyen az egész élet. Tele van kérdésekkel, melyekre szüntelen választ, megoldást keresünk.

C.: Az Ön filmes karrierjét áttekintve van néhány olyan alkotás, mely karakterében nem illik a többi közé. Milyen apropóból vállalt el szerepet a *Kontroll* című filmben?

M. Z.: *Antal Nimród* bemutatkozó nagyjátékfilmje volt a *Kontroll*. Megmutatta a forgatókönyvet; nekem azonnal megtetszett. Végül elvállaltam az egyik ellenőr szerepét.

Úgy gondoltam, hogy ez a film egy jó lehetőség számomra is szakmai szempontból.

C.: Ön szerint mit üzen ez a film a nézőközönségnek? Mi a *Kontroll* mondanivalója?

M. Z.: Az én szerepem más egy film készülésében, mint a rendezőnek. Másképp is éljük át az egészet. A rendező nyilván mindig el akar „sikítani” valamit az alkotásával, például a jó és rossz küzdelmét, vagy azt is akarhatja, hogy ne vessenek egy sokakat érintő megoldhatatlan problémán egyfajta iróniaként. Talán nincs is két olyan ember, akinek ugyanazt jelentené egy mű; adott esetben a *Kontroll*. Minden alkotásnak hatnia kell valamilyen módon: olyan nak kell lennie, mint egy jelenségnek, villanásnak – és ez megmarad bennünk, gondolatainkban, ha az olyan minőségű. Kire, hogyan, miért hat egy mű? A kérdés összetett, ez nagyon sok mindentől függ. Számít, hogy milyen lelki állapotban van, milyen személyiségű, milyen érzékenysé gű az, aki éppen az adott nap beül egy előadásra, vagy egy moziba.

C.: A különböző internetes videó megosztó honlapokon található „kisfilmek” milyen apropóból készültek?

M. Z.: Vannak fent előadásrészletek, például a *Fekete országból*, Jancsó filmekből, van homeopátiás gyógyszer reklám is. Csináltunk Péter barátommal felkérésre utcai riportokat is. Természetesen nem azonos nézettséggel „futnak” ezek a videók: vannak nagyon kedveltek, és kevésbé népszerűek is.

C.: Fűzi valamilyen kedves, meghatározó emléke Pécshez?

M. Z.: Sokszor felléptem Pécsen. Szeretem azt a várost. Rendkívül jó hangulatú hely, de hosszabb időt nem töltöttem ott.

C.: Milyen szabadidős tevékenységei vannak?

M. Z.: Sokat dolgozom, és négy gyermekem van. Temérdek időmet leköti a munka és a család. Egyébként olvasok és zenét hallgatok, mint mások. Szeretem *Cseh Tamást*, a *Deep Purple*-t, hallgatnom kell most már gyereknótákat is az autóban, ha megyünk valahova a gyerekeimmel. Sok kortárs irodalmat olvasok, hogy legyen egyfajta képem a jelenünkről.

C.: Nézőként is szokott színházba járni?

M. Z.: Ritkán, mert nagyon sokat játszom a színházban.

C.: Az interjú végeztével, mit üzenne a pécsi orvos-tanhallgatóknak?

M. Z.: Tanuljanak sokat, mert most, fiatalon alapoznak meg mindent!

C.: Sok sikert kívánunk Önnek a továbbiakban és köszönjük a tartalmas beszélgetést!

♥ Farkas Gyula, Jillek Bertalan

BORN TO BE UKRAINIAN

A szíve mélyén egy picit mindenki ukrán.

Valamivel 15:30 előtt szállt le a rózsaszínorrú gépeket 84%-os átlagos kihasználtsággal reptető diszkont légitársaság járata a kijevi *Zsuljani* repülőtéren.

A terminálból kilépve a *Pécshéz* képest 5 fokkal hidegebb ukrán levegőt mélyen letüdözve szállás/étel/ital és hasonszórú evilági céloktól hajtva a centrum felé vettük az irányt. Vágyainktól a repülőtér -velünk együtt- 15 km-re volt (és úgy látszott, hogy csak tesped a köztünk lévő távolság milliárdnyi üveggolyójával).

Egy kihalt buszmegeből 2 magyar bizonytalankodó turistával kiegészülve taxit fogtunk, fehér, rozsdás, koszlott Opel, ukrán, baltaarcú, koszlott sofőrrel. Vannak emberek, akiket az Isten is 40 évesnek teremtett. Ők azok, akik már születéskor mutálnak és hatévesen húsznak néznek ki. A mi emberünk is ilyen, biológijához választott autóval, amit vélhetően egy női név (talán az anyai) becézett alakjával szólít és simogat kormánytájékon, aztán valamivel lejjebb.

Feltételezéseink szerint a driver a gépjármű piaci árért transzportált minket a lüktető középpontba. Az út egészen szürreális és pszichedelikus élmény volt, jakuzzi méretű kátyúkkal és hipnotikus ukrán popdalokkal ébren tartva érdeklődésünk saját testi épségünk iránt, melyre az út minősége, a közlekedési kultúra, az autó műszaki állapota és a pilóta szakértelme vetett sötét árnyékokot.

Legjobban is úgy szép az élet, ha van, aztán meg, ha zajlik. Nekünk ebben az időszakban előbbi megvolt, utóbbi meg folyamatban. De nem lehet az ember örökké húszéves, úgyhogy megérkeztünk.

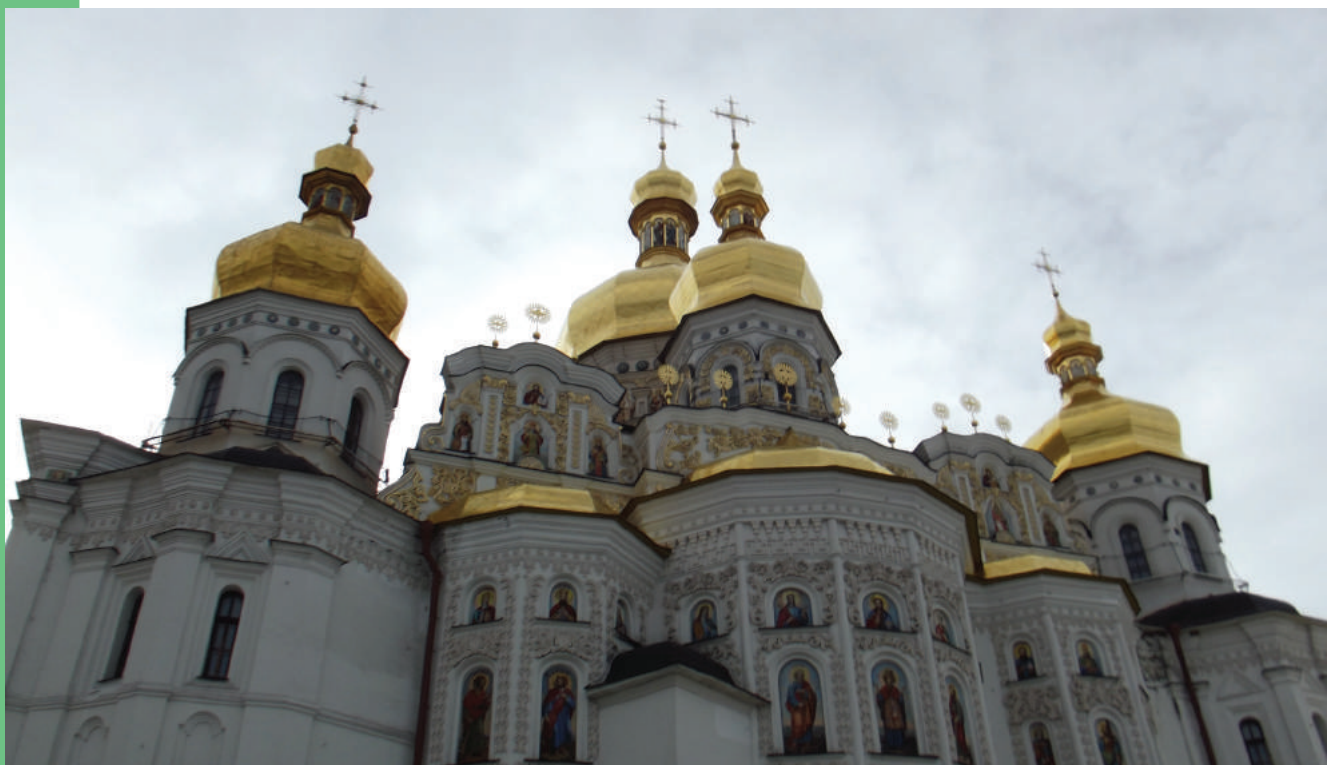
Vásárlás, táplálkozás, üveg kefir, mennyi galamb... hol a galamb? Ott repül. Vigyázz! Hát te ki vagy? We came from Hungary. No, we are not hungry, we are hungarian. Ahh, Budapest?! No, Pécs!

Az első szállás jónak volt mondható. Kedves ukrán „gyorsan mos-vasal” hölgy adta, mi pedig megosztottuk, kicsit többen is, mint ami jól esett volna. 8 fő/25m².

Első este a környék krimióit feltérképezve egy sikátorból nyíló pince-pubba keveredtünk, ahol két gitáros fazon játszott és énekelt, a kiváltott reakciókból ítélve hazafias-érzelmes-negédes-hazafias-cigiszünet-sörszünet-cigiszünet-hazafias-érzelmes-hazafias számokat.

Néha van úgy, hogy ember és ágya közé áramszünet áll. Esetünkben maradt is vagy 30 percig, mire az elektronok újra dzsalni kezdtek az ősi kábelekből (és a se lift, se kaputelefon, üzemen kívüli élet után), aztán csengőszó, ajtó nyílik, először résnyire, amin 1-2 luxnyi fény (remény) jön ki. Levegő kifúj, rés nő, mi be.

Második napon effektíve nekiláttunk megismerni a várost turista szemmel. A Dnyeper nyugati partján fekvő Orosz-Ukrán Öribari Betonszivárvány impozáns méretével, mint légyapír Dorothyt, úgy vonzott minket magához. A monumentum alatt pályára álltunk és megcsodáltunk két, a testépítésben járatos, méreteikben egyenlő, fehérjében gazdag munkásszobrot. A két alakról egy szó ugrott be: kommunizmus. A szobor párostól kissé balra egy Matrix-dodzsem nem-üzemelt. Rajta Neo és Trinity és Morpheusz gondterhelt portréja korrodált békésen.

Este ukrán rock koncertre mentünk, a mi két magyar és az ő két ukrán ismerősükkel.

Harmadik napon új szállásra költöztünk. A centrumtól messze, egy kis udvarból nyíló ajtón lehetett bemenni, a kód „47 together” volt. A recepció négy, középkoruk alkonyán, immár a második féldőben lévő férfiember üldögélt elfoglaltan. A helyről elég annyit, hogy számos hátrányos tényezőjén kívül még egy csomó rossz tulajdonsága is van. A szobánk két donyeci munkás szobáján át volt csak megközelíthető, a WC-ben... nos, ott pedig a következő felirat állt: „Please do not throw the toilet paper in the toilet!!(!)” És mi van, ha egy ellenállhatatlan golyó egy áthatolhatatlan falnak ütközik? Ott egy kuka van. Kicsi, messze tőled, a sarokban balra. Fullon.

Délután a világörökségek és látnivalók nyomába szegődtünk. Felkerestük a *Szt. Mihály* és *Szt. András* templomokat. Megnéztük a bolhapiacot, a *Dinamo stadionját*, az egyetemet, az *Olimpia stadiont*, metrózsgattunk (ami egy frottőr paradicsom) és dekkeltünk a *Szt. Szófia katedrális* tornyában.

Negyedik napon kinéztünk az ablakon. Az ablakon túl eső és *Ukrajna* volt. Kimetróztunk a *Dnyeper* keleti partjára, a város peremvidékére. Itt ráleltünk egy olyan piackomplexumra, ahol a halál szaga és vér íze összemosódik a sárral és a káposztával. A húst zsigulis hentesek csomagtartókból árulták. A tejet marokba öntve és onnan lefetyelve lehetett kóstolni. A second hand valójában 4th-5th lehetett. Véleményünk (mely nem pusztá fantasztá észjárás műve), hogy bármely *ÁNTSZ* és/vagy *APEH* dolgozó embriópózban sír-

dogálna, addig a pontig, amíg egyetlen golyóval közös öngyilkosságot nem követnének el.

A piacon harapnivaló után néztünk, fizettünk, majd rendeltetése szerűen használtuk is azt. Jó ebédhez szól a... szomszéd turkáló diszkózenéje. Ebéd után kondiba mentünk edzeni néhány szögvas tekintetű ukránnal, majd kaszinóval zártuk a délutánt. Az épület bejáratánál megannyi tiltó táblán harsány jelzés toltá homloktérbe az üzenetet, hogy Fortuna e szeletnyi terréniumára fényképezőt, cigart, fegyvert bevinni féljete!

A bent lévők cigiztek. Mindent értettünk.

▼ Horváth Bálint

HIRDETÉS

Pécs, Rákoczi út 8.

Tel.: 72/ 224-166

DATA BOX

PC, notebook, tablet, network elements,
GPS, digital cameras, LED lighting

info@databox.hu
www.databox.hu

- COMPUTER SHOP AND REPAIR SERVICE
- BUYING AND SELLING NEW AND SECOND-HAND DEVICES, CHANGE YOUR OUT-DATED DEVICES TO UP-TO-DATE ONES.
- PC, NOTEBOOK REPAIR SERVICE EVEN AT YOUR PLACE
- COUNSELLING IN CASE OF HARDWARE AND SOFTWARE ISSUES
- ONE OF THE OLDEST IT SERVICE COMPANIES IN PÉCS, 20 YEARS OF EXPERIENCE, FAIR PRICES, FAST SERVICE
- MON-FRI: 9 A.M.-6 P.M.

**ASK YOUR FRIENDS,
ACQUAINTANCES!**

PEN

– AHOGY MI LÁTTUNK

Tapasztalatlan, naiv hallgató azt gondolná, hogy elég fél órával érkeznie a koncert előtt, hogy átvegye a sajtójegyet a PRESS konténernél, amely már minden bizonnyal név szerint csak őrá várakozik egy kedves szőke lány finom kezei között, aki mosolygósan fog jó szórakozást kívánni az estéhez. Még egy olyan meleg tavaszi estén is, amely akkor ölelt körül bennünket, végigfutott a hideg a hátunkon és arcunkra fagyott a mosoly, ahogy megpillantottuk a végelethetetlenül kígyózó sort magunk előtt. Sejtettük, hogy kivételesen nagy buli van készülődésben, de azt csak találgatni tudtuk, hogy vége lesz-e már, mire bejutunk?! Persze érdeklődve előresétálni, a jó pillanatban a jó embert megszólítani, beszédbe elegyedni vele és észrevétlenül kilométernyi előnyt szerezni a sorban, az már szinte művészet, nem pedig tolkodás...! A névre szóló sajtójegy és a kedves „Éreztétek jól magatokat!” ugyan elmaradt, de helyette volt: „Haladjunkmár! Addideakezed! Tessékkarszalag! Eztisveddfel! Következő!”

Mi nem panaszkodtunk, bár menőbbek lettünk volna kamerával a vállunkon, de azért nekünk is volt VIP medálunk, és sok-sok emberrel ellentétben – bent voltunk.

Érdekes, álomszerű látvány volt szürkületkor a régi *Bőrgyár* épületei között sétálni köves-sóderes utakon, és figyelni a téglafalakon táncoló, színes, fényes, vetített ábrákat. A helyszín szürrealitása azt az érzetet keltette, hogy egy másik dimenzióba léptünk, ezen kívül fellelhetők voltak még a közelben olyan fogyasztási cikkek, amelyek ízlés szerint segíthették fokozni ezt az illúziót. Több sátor is várta, hogy a négy-

napos koncertsorozat helyszínéül szolgáljon, és megannyi bódé, bárpult, grillpult, sörpad és mobil-wc leste az ideérkező, szükségleteiket kielégíteni vágyó fiatalok ingerenciáit.

A nulladik napon *Ákos* kezdte meg a banzájt, majd az *Irie Maffia* követte őt a muzsikálásban. Az ezt követő napok sem ígértek kevesebbet: *Kiscsillag*, *Punnany Massif*, *Péterfy*

Bori & Love Band, *Tankcsapda*, *Subscribe*, *Magashegyi Underground*, *Kowalsky Meg A Vega*, *The Carbonfools*, *Brains*, *Neo*, *Belga*, *PASO*, *Julia Carpenter* és még sokan mások. Felesleges volna részleteznem, mennyire megérte részt venni az idei PEN-en, csupán annyit fűznék hozzá, hogy *Pécs* bebizonyította: fesztiválozni is nagyon tud!

▼ Cser Annamária

HIRDETÉS

Pécs, Rákoczi út 8. Tel.: 72/ 224-166

DATA BOX

PC, notebook, tablet, hálózati eszközök, GPS, digitális fényképezőgép, LED-es világítástechnika

info@databox.hu
www.databox.hu

- SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KISKERESKEDÉS ÉS SZAKSZERVIZ.
- ÚJ ÉS HASZNÁLT SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ESZKÖZÖK ADÁS-VÉTELE. NÁLUNK LECSERÉLHETI RÉGI ALKATRÉSZEIT A LEGÚJABB ESZKÖZÖKRE!
- SZÁMÍTÓGÉP, NOTEBOOK SZERVIZ A HELYSZÍNESEN IS.
- SZAKTANÁCSADÁS HARDVER ÉS SZOFTVER PROBLÉMÁK ESETÉN.
- PÉCS EGYIK LEGRÉGEKBI INFORMATIKAI VÁLLALKOZÁSA, 20 ÉVES TAPASZTALAT, KEDVEZŐ ÁRAK, GYORS ÜGYINTÉZÉS.
- H-P : 09.00 – 18.00.

**KÉRDEZZE MEG BARÁTJÁT,
ISMERŐSÉT!!!**

PELSŐCZY RÉKA INTERJÚ

- ZSOLNAY NEGYED

Mindenkinek van egy története, és valószínűleg mindenki volt már szerelmes. Adott egy képzeletbeli bár, színészekkel, zenével-tánccal, és nagyon is valóságos sorsokkal, szerelemmel és nem-szeretéssel. *Elegáns férfiak és titokzatos nők* mesélnek egymásnak, maguknak, nekünk. Hogyan kezdődött, milyen volt és miért lett vége. Mesélnek mindent elsöprő szenvedélyről, fizikai agresszióba fúló szakításról, békés elválásról, szívmegezakadásról. Csak arról, amilyen a szerelem.

fotó: Budai Anna

Pelsőczy Réka színésznő-rendezőnek ez a harmadik doku-színházas munkája. A történeteket maga gyűjtötte, barátoktól, ismerősöktől és ismeretlenektől. Mindig olyan témát visz színpadra, ami foglalkoztatja őt is, és a minden bizonnyal a nézőket is. A *SZERET..lek* című darab pécsi bemutatója után beszélgettünk a művésznővel munkáiról, gondolatairól és arról, mi minden férhet bele a „Szeret” és a „lek” közé.

Nekem nagyon tetszett a helyszín, izgalmasnak találtam ezt a kis pub-ot vagy bárt. Nagyon hasonlított a *Csinibaba* című filmben a *Magányos Szívek Bárjára*, ahol a *Krumplisztészta Keringő* után a vendégek csak némán leülnek a helyükre, itt pedig megszólalnak és mindenki elmondja a maga történetét. A kérdésem az, hogy ilyen bárokban találtad ezeket a történeteket?

Nem, nem... nekem, hogyha valami emlékem van, az *Ettore Scola - A bál* című filmje. Ez egy táncfilm, amiben végigmegy a történelmen, férfiak, nők és egy bálterem történetét meséli el, tíz évenként, miközben jön a háború is. Ez ihletadó volt. De igazából nem bárokban, hanem a körülöttem lévő emberek; a nagynéném, barátnőm is benne vannak, de olyanok is, akikkel a szaunában elegyedtem szóba, ismeretlen emberek, akikkel elkezdtem beszélgetni. Megkérdeztem, hogy elmondának-e nekem egy szerelmüknek a történetét.

Mennyire könnyen nyíltak meg?

Nagyon könnyen, mert elmondtam, hogy miről szeretnék előadást csinálni. Érdekes, hogy nekem az első ötletem az volt, hogy a szerelemnek a kezdő pillanatait szeretném, hiszen az mindannyiunkban nagyon pontosan él, részletesen emlékszünk rá, hogy hogyan történt, a másik milyen ruhát viselt, mit csináltunk meg hogy... És nagyon érdekes volt, hogy mindenki tovább mesélte a történetét, elmesélte a végét is. Tulajdonképpen ez minden dokumentumdarabnál így van, hogy a szereplők alakítják, a saját történeteikkel, és én ehhez alkalmazkodom.

Te mennyire vagy benne a darabban? Volt saját történet, amit beleraktál?

Hm, nem... ez olyan dolog, hogy engem mindig foglalkoztat valami. Amikor ezt a darabot kitaláltam, a szerelem lehetetlenségéről akartam beszélni, vagy arról, hogy mennyire nehezek ezek a kapcsolatok, mennyire nehéz ezt jól csinálni, és hogy milyen különbség van a filmek és a valóság között. Még amikor először játszottuk a *Szikra* moziban, egy bálteremben játszódtok, mindenki frakkban volt, mint a filmekben, olyanok voltak a férfiak és a nők, teljesen mindegy volt, hogy milyen történeteket mondtak. Igazából ezeket az ideákat akartam ültetni a valósággal, és ezekkel a szerelmes dalokkal.

Esterházy mondta egyszer, hogy a szerelem az alapvetően rendezetlen és zavaros érzés, nekem ez ebben nagyon visszajött. Tetszetek az összekötések amit, a férfiak súlyos kortyokkal, a nők pedig táncsal oldottak meg. És tetszett az, ahogy kommunikálnak a szereplők, hogy voltak ilyen kis flörtök közöttük, de nem bontakozott ki semmi. Ez szándékos volt, hogy nem lobbant köztük egy új románc? A magányos szívek között?

Valamennyire ezzel játszottunk... A cél az volt, hogy ez a dokumentumszínház valamennyire megérintse a nézőket. Ehhez pedig ki kell találni valamilyen reális helyzetet vagy helyszínt. És akkor azt gondoltam, hogy legyen az alapszituáció egy bár, ahova bejönnek mindenféle emberek és mindenkitől megtudjuk a saját történetét.

Melyik a kedvenc történeted?

Azt a „Crazy Love”-os történetet nagyon szeretem, amikor egy férfi egy teljesen csúnya nőbe halálosan szerelmes 15 éven keresztül, ezt csodálatosnak tartom... És nagyon szeretem az utolsó történetet, amikor az idősebb nő a fiatalabb fiúval él tizenégy évig, úgy hogy semmi probléma nincs. Nagyon örülök, hogy ott mind a két emberrel tudtam beszélni, és hogy tényleg azt gondoltam, amikor a nővel beszéltem, hogy majd a férfi részéről ki fognak derülni a problémák, és csodálatosnak éreztem, hogy nem voltak problémák. Az egyetlen gond az idő, a 17 év korkülönbség.

Követted utána a szereplőket, akikkel beszéltél?

Akiket ismerek, csak azokat. De mindenki eljött megnézni, aki adta a történetét.

Legviccesebbnek a homoszexuális matrózsapkás pincért találtam, rajta sokat nevettem, nagyon szórakoztató volt a mimikája, a testbeszéde.

Igen, azt is nagyon szeretem. De egyébként mindegyik történetet szeretem, amelyiket benne hagytam, mert mindegyik nagyon őszinte volt és sok mindent elárult magáról mindenki.

Volt egy nagyon fiatal lány, a pincérnő, aki tizenkét éves volt. Ő egy gyerek volt, aki elmesélte neked a történetét? Aztán a lány a Bang bang-et énekelte Nancy Sinatrától.

fotó: Budai Anna

Nem, az egy kiskori napló, egy kolléganőm odaadta a gyerekkori naplóját, és azt abból merítettem. Igazából az a pincérnőnek a története, tulajdonképpen vele kezdődik és vele is fejeződik be az előadás, végigfut az egészen. Míg a többiek mindig elmesélnek és befejeznek egy történetet. Az övé pedig kilóg az egészből, azáltal is, hogy ez egy napló, meg hogy egy gyerekkori szerelem

Szándékosan nézed a legutolsó sorból a darabjaidat? Ez valami rendezői megfontolás, hogy jobban lásd a közönséget?

Nem, csak most mondták, hogy ott lesz hely, így onnan néztem (nevet). Én főleg a színészeket figyelem. De nem tudom minden este megnézni, mert nekem is van előadásom. (Réka a Katona József Színház társulatának tagja – a szerk.) Most rég láttam, és kíváncsi voltam, hogy hol tart a dolog.

Hogy veszed észre, általában milyen korosztály érdeklődik a darab iránt?

Szerintem eléggé széles spektrum van, most itt több idős van, mint amennyi szokott lenni. Általában fiatalok és ilyen negyvenes-ötvenesek. Volt olyan is, hogy egy ötvenes ember vett 70 darab jegyet az egyik előadásra.

Volt olyan, hogy az előadás megérintett egy nézőt, és utána elküldte neked a saját történetét? Hogy építsd be a darabba?

Nem, ilyen nem volt. Én igazából azért kezdtem el ilyen előadásokat csinálni – már ezelőtt is csináltam egy dokumentum-színházat, amiben gyerekekkel írtam dolgozatokat arról, hogy hogyan képzeli a felnőttkorukat. Mindig arról csinálók előadást, ami foglalkoztat, vagy ami éppen érint, és legelőször pont abban a korban voltam, amikor ez az illúzióvesztés van, hogy nem olyan az élet, mint ahogy elképzeled. Ez nekem egy alapvető motívumom, vagy egy alapvető dolog az életre nézve, hogy kiskorunkban teljesen máshogy képzeljük el az életet, mint amivel utána szembesülünk. És azért csinálók ilyen dokumentum-színházi előadásokat, mert számomra nagyon fontos, hogy a néző érintve legyen. Legyen egy olyan téma, ami minden nézőben felébreszti a saját történetét.

Vannak olyan mozzanatok, amiben mindenki magára ismer. Mondtad, hogy gyerekként vagy fiatalként mindenki idealizál egy képet, elképzelsz valamit, amit ideig keres a másikban. Volt itt ez az idősebb nő a fiatal fiúval, ahol a nő 16 évesen elképzelte azt, hogy milyen lenne az ideális férfi, akit ő nagyon tudna szeretni, akinek mindent odaadna, és meg is találta, de mégis véget ért az ő történetük. Szóval ő megtalálta, leéltek 14 évet, aztán mégis szétmentek. Úgy mentek szét, hogy egy reggel a fiú azt mondta, hogy elmegyek, a nő pedig hogy jó, menj. És elment. És öt évvel később sem haladt jó irányba egyikük élete sem, nem találtak utat. Valahol ezek állóvizekben értek véget.

Igen, ez nagyon furcsa, hogy azóta sem talált az a fiú párt magának és a nő sem. Nem is keres szerintem. Igazából itt az a szép, hogy az élet ennyire furcsa, hogy pont nem olyan, mint a filmekben. Valami megadatik, de mindig van, ami belerondít a képbe.

Itt végig nagy szerelmekről volt szó. Volt újakezdés köztük, nem tudod?

Tulajdonképpen a „Crazy Love”-os volt, ami hosszú ideig húzódott, vissza-visszatért a férfi, azaz sokszor visszatértek egymáshoz, de nem, amúgy nem volt újakezdés.

Amikor a címet választottad, a SZERET csupa nagybetűvel, a ...lek pedig kisbetűvel van írva. Ezzel mit akartál üzeni?

Azt akartam, hogy a címben legyen valami, ami ugyanezt a törést, amit én gondolok, valahogy jelzi. Az a cím, hogy „Szeretlek”, az egy szép cím, és azért gondolom, hogy jó is, mert én is a mai napig hiszek a szerelemben, hogy szeretem azt, akivel vagyok, annak ellenére, hogy nem olyan egyszerű az élet. Ezért akartam, hogy legyen a pont-pont-pont, hogy mutassa, mennyi minden van e között. Az is van, hogy szerettelek, vagy, hogy szeretlek, de... meg mindenféle történik egy kapcsolatban, ami nehéz, vagy fájdalmas, vagy nem könnyű.

Itt mindegyik szerelem véget is ér. Ez szándékos volt, vagy csak ezeket a példákat hozta az élet?

Nem, nem mindegyik ért véget, mert például van az a házaspár, akik elmentek Mexikóba, és ők a mai napig együtt vannak és nagyon boldogok együtt. Tehát vannak olyan kapcsolatok, amik megmaradnak. Nem, nem akartam ezzel mondani semmit, bár valahol én azt gondolom, hogy a szerelem véget ér.

Szükségszerűen?

Igen, valahogy véget ér.

Abban hiszel, hogyha maga a szerelem véget is ér, de átalakulhat valami olyanná, ami képes összetartani két embert egy életen át?

Természetesen, persze. Sőt azt gondolom, hogy minden hullámszerűen van, tehát a szerelem vissza is tud térni, újjá tud éledni. Mindig vannak eltávolodások és közeledések, és nagyon erősen fel tud erősödni, akár hosszú évek után is. Nagyon hiszek abban, hogy két embert a szerelem után is összeköthet olyasmi, ami miatt ők együtt maradnak, ami valami nagyon erős dolog. Ezt tapasztalathból is így gondolom, meg látok is ilyet magam körül. Valahogy az ember alapvetően tényleg nem egy magányos lény, miközben nagyon egyedül van, de mégis az csodálatos, ha valaki megtalálja a párját, és azzal együtt mennek. Az nehéz, hogy ez életben maradjon, de szerintem, ha stimmel a ritmus és az érdeklődés, vagy a kíváncsiság megmarad a másik felé, akkor ezek a dolgok össze tudnak tartani két embert. Az én szüleim is nagyon régóta együtt vannak, és mindenfélén keresztülmentek, de mégis azt érzem, hogy az egy élő kapcsolat, nem egy megszokás. Azt érzem, hogy nekik nagyon sok közük van egymáshoz, és a mai napig sokat mozognak együtt, és együtt vannak.

Nagyon tetszett a kocsmáknak az az ősi motívuma, még inkább a bútorarabja, a verekedés. Itt pedig nem férfi és férfi között, hanem férfi és nő között történt, méghozzá táncban koreografálva. Nagyon erőteljes momentum. Ez a te ötleted volt?

Nekem Bodor Johanna, egy koreográfus, akivel nagyon sokat dolgoztam, ő mutatott egy táncot. A 40'-es években Amerikában volt egy olyan stílus, aminek Apache dance volt a neve. Ez egy akrobatikus tánc férfiak és nők között, és a verekedés és tánc kombinációjában történt ez az egész. Elképesztő színészi- és tánc tudás kell hozzá. Mindenképp akartam, hogy legyen egy ilyen az előadásban. Hihetetlen, hogy a 40'-es években ott Amerikában olyanokat tudtak, olyan technikai tudásuk volt, hogy azóta tulajdonképpen nem ment semmit előre a világ. És ott még nem voltak trükkök, életveszélyes elemek voltak; például ablakon kirepülés, meg odavágás, odadobás, szaltó... és közben ment a zene meg a tánc.

Szerinted a szerelemre is igaz, hogy férfi és nő táncol és verekszik egyszerre, egy életen keresztül ezekben az emberi játszmákban?

Szerintem ez attól függ, kikről van szó. Van egy ilyen közhely, hogy az élet meg a kapcsolat olyan, mint egy tánc, amiben közelednek, távolodnak, kicsit olyan is, mint egy verekedés. De ez talán a vérmeiséklettől függ. Valószínű, hogy egy egyenrangú, szenvedélyes kapcsolatban, ahol az emberek megélik a szenvedélyeiket, ott biztos. De szerintem sok ember komfortzónában van, sokan élnek alárendelt viszonyban, és ott nem biztos, hogy kijön ez a „verekedés”, nincsenek akkora amplitúdók. Sokszor érzem, hogy emberek csak azért vannak együtt, mert megszokták egymást, vagy mert kialakult egy élet és így kényelmes. Nagyon sokszor érzem férfiakon is, hogy tulajdonképpen egy második anyával élnek együtt, és a nőknél is azt, hogy ott van egy férfi, akihez nem sok köze van, de mégis kialakult egy élet, meg megvan a nyaraló, és akkor már együtt maradnak.

Szerinted változtatni sosem késő?

Azt gondolom, hogy nem. Meg azt is gondolom, hogy nagyon-nagyon rövid az élet. Azt, amit a Sanyi (Terhe Sándor – a szerk.) mond a végén, hogy „Negyvenévesen jöttem rá, hogy az időnek van teteje”, tehát hogy vége van, azt én is nagyon érzem már. Az ember azt gondolja amíg fiatal, hogy a lehetőségek végtelenek, és ezt ugyanúgy gondolom a munkára, hogy mit fogok csinálni, vagy miket érhetek el az életben, de ugyanígy gondolom a szerelmekre is. Fiatalon az ember azt gondolja, hogy ez egy végtelen dolog, és egy idő után meg azt gondolja, hogy nagyon kevés szerelem van, úgy összesen. Ritkán van olyan, hogy szerelem úgy igazából, tehát ami összejön, ami beteljesül, van szenvedélyes és jó része; ami egy igazi találkozás. Az nincs olyan sok. Az ember azt hiszi, hogy ez mindig van, de nem, nem mindig van, és azt meg kell becsülni, amikor van.

Szerinted fiatal korban könnyebben hiszi azt az ember, hogy amit érez, azaz az igazi, és ez később beázrul? Kell naivitás a szerelemhez?

Mindenképp kell hozzá, de idősebben az ember már jobban tudja, hogy neki mire van szüksége, míg fiatalon nagyon naivan egy érzésre vagy ösztönre hagyatkozva belemegy valamibe, és utána jön rá, hogy neki ez hány szempontból nem volt megfelelő. És ezek nemcsak érzelmi dolgok, mert sokszor az ember tudja, hogy nekem nagyon tetszik ez a fiú, de azt is tudja, hogy mondjuk szellemileg nem elégítene ki. Vagy én szeretek jókat enni meg inni, de neki az nem fontos, akkor már egy idő után tudom, hogy mi biztos nem tudunk jók lenni. A másik az, hogy abszolút vannak típusok, olyan emberek, akiknek sosem probléma a szerelem vagy a kapcsolat, állandóan jönnek az életükben, és vannak emberek, akiknek meg nagyon ritkán adatik meg. És ez nem csak a külsőn múlik, hanem valamilyen tulajdonságon vagy a csillagokon, hogy valaki vonzza magához az embereket, valaki meg nem annyira. És az is igaz, amit egyszer mondtam nekem az egyik kollégám, hogy egy nő életében eljön az a pillanat, amikor már nem annyian nézik meg, mint addig. Igenis van férfiaknál és nőknél is egy szexuális kisugárzás, ami azt jelzi, mint az állatoknál, hogy ő egy elejthető vad, és van, amikor ez megszűnik. A férfiaknál ez sokszor kitolódik, mert tehetséges vagy pozíciója van vagy pénze, de egy idő után ez a szexuális varázs elmúlik, és onnantól kezdve ez nagyon nehéz, főleg ha az ember azt érzi, hogy ő még nem öreg. De ez csökken, és addigra valaki vagy megtalálja a párját, vagy nem. Nyilván ez attól is függ, hogy az ember mennyire kíváncsi, mennyire él, mert azt gondolom, hogy ha valaki él és nyitott az életre, akkor több jó dolog történik vele. De ismerem olyan nőt, aki aztán nem került be a darabba, és vele is beszélgettem. Volt két kisgyermeke, csodálatos férje, és Barcelonában élt, és azt érezte, hogy egy kalitkában van. Azt kívánta, hogy őt vigye el, rabolja el valaki. Egy év múlva megismerkedett egy fekete férfival, és otthagytott mindent, a gyerekeit, a férjét. Nagyon jóban vannak egyébként azóta is, a férj is nagyon normális, a gyerekeivel is jóban van. Ő a szívére hallgatott egész életében. Most már ötvenvalahány éves, nagyon jól néz ki, járja a világot, de egyedül van. Biztos, hogy vannak történetek az életében, de egyedül van.

Szerinted a szerelem minden életkorban mást jelent? Mást keresünk vagy mindig ugyanazt?

Szerintem mindig ugyanazt. Az ember mindig arra vágyik, hogy megfeleljen mindenről, és szerintem a szerelem az mindig egy hormonális robbanás az emberben. Szerintem nem csendesül soha. De ez is típuskérdés, mondjuk én azt gondolom, hogy ez mindig megmarad. Ez a vágy. És közben meg azt is gondolom, hogy a szerelem életveszélyes: az ember nem tud dolgozni, nem tudja azokat a dolgokat csinálni, amiket kéne, szóval borzasztó. Ön-és közveszélyes, tényleg.

Utolsó kérdésünk az lenne, hogy van-e valami téma, ami motoszka a fejedben, akár egy következő dokuszínházhoz?

fotó: Budai Anna

Most pont dolgozom egy ilyen a győri *Vaskakas Báb-színházban*, április 27-én lesz a bemutató. Ez az előadás azokról a nőkről szól, akik az én életemben nagyon fontosak. Ezek mind bonyolult viszonyok. Nem egy idilli előadás lesz, a női viszonyainkról szól. Az anyákkal, a nagymamákkal, a barátnőkkel, lánytestvérekkel való viszony, illetve a szülés, a terhesség, az öregedés, a házasság, a szex és csomó ilyen dolog. Itt nőkkal csináltam beszélgetéseket, és ebből készül most egy előadás *Leányálmom Kft.* címmel. Igazából a nagymamámnak, az anyukámnak, a húgomnak meg a barátnőimnek ajánlom, akiknek mind nagyon sokat köszönhetek. Ez az előadás hihetetlenül önirónikus, egyáltalán nem szentimentális, sokat lehet rajta nevetni, nagyon kegyetlen, semmi líra, idealizálás nincs benne. Nagyon imádom a férfiakat, és alapvetően férfipárti vagyok, de nagyon jó, hogy bennünk, nőkben van valami közös, és arról tudunk beszélni, meg tudjuk egymással osztani. Nagyon sokszor segítettek rajtam barátnőim, meg nők az életemben, akik a közelemben voltak.

Reméljük, hogy Pécsre is eljut ez az új darab.

Hát az nagyon jó lenne! De el is jöhettek Győrbe.

CSAK EGY HÍR?

(... FIGYELJÜNK EGYMÁSRA ÉS NE LÉGY FELELŐTLEN!)

„Hé, Anyuú, nem láttad a fekete bőrkabátomat? – *Már megint elkeverted?! Hát gratulálok, kisfiam, de hogy még egyet nem kapsz az is biztos.* – „Á, hagyjuk. A francba. És még el is kések.”

Megint történt valami. Minden hétre jut egy hírmorzsa, a város fél. FÉLELEM.

„Te, hallottad? Tegnap megint megerőszakoltak két lányt. Nem messze innen, úgy este 10 körül. Azt írják, a támadó szimplán mögójük lopózott és leütötte őket. Még segítségért kiáltani sem volt idejük... na, ez azért durva.”

Hát jah... Tegnap este. Akkor épp edzésről mentem haza... *Aú. De miért fáj ennyire ez a rohadt seb? Karcolás... reggel még vérzett is – azt sem tudom, hol szereztem – tök mind egy... MEGERŐSZAKOLTA.* Biztos **kíséret nélkül** mászkáltak a csajok... az egyik tuti szőke volt- szép hosszú hullámos szőke hajjal... A másik meg talán vörös, tüzes *kis bestia... igen, csak vörös lehetett...Két fiatal, csak úgy, kiszolgáltatottan, egyedül a csúnya éjszakában... KISZOLGÁLTATOTT.*

- „Aztán hol történt ez az egész, mit mondtál?” - „Itt a közelben, tudod, ahol régen bandáztunk - a játszótér mellett. Azt írják, a támadó valószínűleg jól ismerte a helyet,

mert nem sok „*kihasználható*” része volt a parknak, mármint egy ilyen bűncselekmény elkövetése szempontjából, érted. „*Mégsem látta meg őket senki.*”

KIHASZNÁLHATÓ. Persze, biztos készült rá – úgyesen kidolgozott minden apró részletet, az elrejtőzést, az ütést, aztán utána a ... - a lányok meg persze *csendben túrték. Hehe, hát eszméletlenül lehet, hogy én sem nagyon sikoltoznék...*

A régi hely, hogy' utáltam. Az agyon-graffiti-zett padoktól kezdve a szétrúgott kukákon keresztül, minden kis szegletét. Én, a kis csicska, a megtúrt... az örök különnc. KÜLÖNC.

A kiscsajok biztos **buliból mehettek haza**, lefolyt sminkkel, agyonizzadtan, **egy szál semmiben...** tip-top-tip-top... csakúgy kopoghattak a magas sarkúban – **részegen...** undorító. *Csak mert anyuka meg apuka nem volt képes megnevelni a kis ártatlanokat. ÁRTATLAN. Pedig még a hülye is tudja, hogy az alkohol öl, butit és nyomorba dönt. De legfőképpen ÖL...*

- „Na és végül elkapták az elkövetőt?” - „Még nyomoznak a zsernyákok, meg várják, hogy a csajok kihallgatható állapotban legyenek. Állítólag mindkettőnek elég durva sérülései vannak- csoda, hogy túléltek az éjszakát...”

ÉJSZAKA. *Tegnap este alig volt ember az utcán. - Az áldozatok változtatják meg a világot... azokra bezzeg mindig odafigyelnek...*

„Akkor az elkövető még szabadon mászkál?” - „Hát, nem sokáig. Állítólag az egyik csaj a dolog közben magához tért, aztán dulakodni kezdtek. A körme alól sikerült DNS mintát nyerni...” - „Fú, tiszta FBI...”- *biztos megkarmolta... KARCOLÁS.*

- „Jah... - Jut eszembe, jössz este?” - „Persze, ki nem hagynám.” - „Amúgy, ha ennyire érdekel ez a tegnapi, ott a gépem, olvasd el a cikket, asszem még nem kattintottam el.”

- „Ok, kösz. Akkor majd.”

Itt is van. *Újabb áldozatok - Félelem a városban. ÁLDOZAT... A két gimnazista lány... FÉLELEM...*

„Tényleg, el is felejtettem mondani, képzeld a csávónak ugyanolyan bőrkabátja volt, mint neked, az az *állat* otthagytta a helyszínen...hú, hallod, *kezdek félni tőled... hehe... - na jól van, tényleg zúzok. Csá.*”

...FÉLELEM. ÁLLAT...leütötte,majd megerőszakolta áldozatait... MEGERŐSZAKOLTA... ÁLDOZAT... A képen látható a 16 és 17 éves gimnazista lány...olyan ismerősek... ÁRTATLAN... hosszú szőke haj... *az nem lehet... hullámos... KISZOLGÁLTATOTT... a másik...KIHASZNÁLHATÓ. nem... ERŐSZAK. MEGERŐSZAKOL ...vörös...ÖL-ÖL*

NAPFÉNY

Ahogy múlik a tél és érkezik a kikelet, visszatér az élet is. Eltűnik a szürkeség a hétköznapokból, a szobámból, az életemből. Lassan, egymás után előbújnak a színek a fák mögül, az ágy alól, a dombon túlról. Bár eddig is tudtam, hogy a felhők felett mindig süt a nap, de a fény most féktelen és betör mindenhová, még belém is. Érzem, ahogy a napsugár simogat, melengeti a lelkemet és testemet egyaránt. Átjárja szívem kis bugyrait, behatol az ereim, kapillárisaim falába, szétterjed minden egyes parányi vércseppben – újjáéledek. Eltűnnek bennem a szomorúság és lehangoltság hamvai - a lenge szellő fújja tova őket. Mint régi bérlő, visszaköltözik belém az életerő. Leszakadnak rólam a komor idők láncai. Végre szabad vagyok, újra élek, nem csak létezem. A természet ébredésével bennem is elindult a rügyfakadás... Tavasz van mindenütt!

▼ Csárdi Klaudia

RABSÁGBAN...

Gondolataim rabláncra kerültek. Most nem szárnyalhatnak szabadon, mert a kötelesség bebörtönözte őket. Vaskos könyvekhez lettek kikötözve, csak a szakszavak és a latin szókapcsolatok labirintusában járkálhatnak. Pedig szállnának fel az égig, és annál is tovább, szebbnél szebb tájak felé, a barátokhoz – bárhová - csak ne itt kelljen foglyul ejtve létezniük.

Nehéz lázadó szellememet visszaterelni a legfontosabb feladatok mellé. Rá kell kényszerítenem, hogy érdekesebb legyen az alkar flexorainak és a láb extensorainak sorrendje, az elrejtett hiatusok és canalisok, az erek és idegek lefutása, mint a napsütés, a madárcsicsergés, a barátok és a szerelem... Ez csak az elszántság, önuralom és sziklaszilárdság segítségével megy (- aminek néha a hiányában szenvedek), és legalább olyan nagy kihívás, mint megismerni az anatómia rejtjelmeit és az orvostan alapjait.

▼ Csárdi Klaudia

A VILÁGÖRÖKSÉGEK NYOMÁBAN XXI.

MEXIKÓ, BELIZE ÉS GUATEMALA

2012. július 6-án, pénteken – nagy bőröndjeinket a mexikóvárosi szállodában hagyva – nekivágtunk a négy napos gyarmati városlátogatásoknak. Ezek a városok is a Világörökség részei, a fővárostól észak-nyugatra helyezkednek el, gyakran a „kolóniális hátság” néven emlegetik az útikönyvek. A kiváló buszközlekedésnek köszönhetően nem okozott különösebb nehézséget az utazás. A névre és helyre szóló jegyeket számítógépek kezelik, a buszra csak motozás és ellenőrzés után lehet felszállni, az útra szendvicset, gyümölcsöt, innivalót adnak. A buszok légkondicionáltak (sokszor emeletesek), WiFi-hozzáféréssel (!) és külön férfi-női mosdóval. Amikor *Hernan Cortes* bevonult *Tenochtitlanba* (ezekkel a buszokkal könnyű dolga lett volna), elfoglalta az aztékok városát, és ezzel spanyol gyarmattá tette az akkori Mexikót. A gyarmatosításnak és a spanyol építészetnek rengeteg emléke megmaradt ezekben a városokban.

QUERETARO

Az 1840-es években rövid ideig az ország fővárosa is volt, itt írták alá azt az egyezményt, melynek értelmében Mexikó fele az *Egyesült Államokhoz* került, és itt ítélték halálra *Habsburg Miksa* császárt. A buszpályaudvar – mely egy repülőtérhez hasonlít – a város szélén található, innen taxival mentünk a szállodába, majd gyalogosan fedeztük fel a belváros számos gyönyörű templomát, régi gyarmati épületeit, kellemes parkjait. Mexikói ebédet ettünk egy kis tér oldalában, majd megnéztük a több mint 300 éves, másfél kilométer hosszú vízvezetékét. Másnap reggel felkerestük a *Convento de la Santa Cruz-t* (kolostor, ma egyházi iskola), amely *Habsburg Miksa* rezidenciája volt.

GUANAJUATO

Mexikó legszebb „ezüstvárosa” egy mély völgyben fekszik, bányákkal körülvéve. Itt termelték ki *Új-Spanyolor-*

Guanajuato, a katedrális

fotók: dr. Hollósy Tibor és Losonczi Róbert

szág ezüstjét. Az egykori bányajáratokat ma alagutakként használják az autósok, az alagutak a föld alatt behálózzák a várost. A helyi busz megállója is egy alagútban volt, innen mentünk fel a felszínre. A belvárosban nincs autóközlekedés, így gyalog mentünk a hotelbe. A város gyönyörű! A nevezetességek a belvárosban vannak, egy nap alatt mindent meg tudtunk nézni, és még vásárlásra is maradt időnk. Útjaim során sok templomot láttam már, de a *Basílica de Nuestra Señora de Guanajuato* az egyik legkülönlegesebb volt. Nem építészeti szempontból, hanem a színei miatt. A templom falai narancssárgák, a kupolák és tetők pirosak, oszlopai inkább világosbarnák. Mindez a fantasztikusan kék ég által körülölelve, míg a templom előtti téren a virágok szín kavalkádja tette teljessé a képet. Itt kisebb tüntetésbe is beleszaladtunk, rövid időre csatlakoztunk és ráztuk az öklünket (ma sem tudom, mi célból). Estére felmentünk siklóval a város egyik hegyére, ahol orkánerejű szélben lehetett részünk. Másnap pedig a helyi *múmiamúzeumot* néztük meg, a múmiákat (néhány száz évesek) az egykori bányákban találták, amit temetőnek használtak. A szállodában – a vízvezetékek karbantartása miatt – nem volt víz, sem a WC-t, sem a mosdókat nem tudtuk használni. Mivel erről előzőleg nem értesítettek minket, így nem voltam hajlandó kifizetni a teljes szobaárat. Nagy viták és a rendőrséggel való fenyegetés után (fogalmam sincs, hogy sikerült ezt spanyol és angol nyelv keverékén előadnom) végül mérséklést kaptunk az árból.

MORELIA

Michoacán állam fővárosát 1500-as évek közepén alapították, az első telepesek spanyolok voltak. Ma fenséges paloták, kolostorok és templomok várják a látogatókat. Erre is

Guanajuato mumiák

csak egy napunk volt, így a legfontosabb nevezetességeket néztük meg: a katedrális, a szebb templomokat, a vízvezetéket. Másnap pedig újra buszra ültünk és visszamentünk *Mexikóvárosba*. Még egy utolsó estét töltöttünk itt, összecsomagoltuk a bőröndöket és készültünk a következő nagy útra. A kolonális hátország után jöhettek az ősi mexikói népek, a totonákok, olmékok, zapotékok, aztékok, maják romvárosai.

PAPANTLA ÉS EL TAJIN

Öt órás buszozás után érkezünk meg az *Atlanti-óceán* partja mellé. *El Tajin* a totonák civilizáció legszebb városa. *Papantla* volt a főhadiszállásunk, itt aludtunk, ettünk. Valami buszféleséggel mentünk a romvárosához. Nem voltak nagy igényeink a helyi buszokat illetően, ha volt legalább négy kereke, ajtaja, kormányja és sofőrje, akkor mi már felszálltunk. Az 1150 körül keletkezett városban 25 ezren laktak. Ma a dzsungel veszi körül sok banánfával. Sok óra kellett a város bejárásához, a kánikula és a magas páratartalom próbára tett minket. Leghíresebb épülete a *Falifülkék Piramisa*, mely talán naptárként, talán temetőként funkcionált. Láthattuk a híres labdajáték tereket, és a *voladores-t*, a repülő embereket. Egy magas póznáról ereszkednek fejjel lefelé, a lábukra erősített kötél segítségével. Az erdőben banánt szedtünk, de megenni nem tudtuk, nem volt érett. Az árusoktól vaníliás italt vettünk, a legfinomabb italok egyike lett számomra (a környéken természetik a legfinomabb vaníliát). A hőség miatt a szállodában aludni is alig lehetett (ez egy olcsóbb motel volt), így másnap kissé fáradtabban a szokásosnál, felszálltunk a következő buszra.

El Tajin, a Falifülkék Piramisa

Aznap nyolc órás buszozás várt ránk. Az indulásnál vettük észre, hogy a sofőrök száma megegyezik az utasok számával: kettő-kettő. Kellemesen és tartalmasan elbeszélgettünk: si, no, Hungria, si, doctor, Europa, no, mañana, very nice Mexico, camino, uno, dos, tres. Talán emiatt, de a sofőrök még banánt is vettek nekünk (külföldinek mindent drágábban adnak). Csak eltelt az idő, később más utasok is lettek a buszon, és megérkeztünk *Közép-Mexikóba*, az ország negyedik legnagyobb városába.

PUEBLA

A nevezetesség a templomokat, házakat, utcákat borító csempe! A legtöbb házat, épületet restaurálták, egységes, gyönyörű belváros alakult ki. A katedrális körüli téren rögtönzött műsort láthattunk, helyi előadók énekeltek, meséltek, akrobatikus mutatványokat adtak elő. Estére megettünk néhány helyi süteményt, ezek káros hatása másnap jelentkezett, de túléltek. A városban kis pihenőre is jutott időnk, hiszen ekkor már két hete mentünk megállás nélkül, és még nehezebb napok vártak ránk. Újabb busz, újabb út (hegyeken és kaktuszerdőkön keresztül), újabb város, újabb szálloda. Egyre délebbre haladtunk, ez az időjárás is látszott. A hőség és a páratartalom fokozódott, ezt csak a napi rövid zivatarok enyhítették kicsit.

OAXACA ÉS MONTE ALBAN

Oaxaca (vahaka) a kakaó, az agáv és a mezcal (tekila) hazája. Valamint a furcsa ételeké. A városnézés során a helyi piacon ettünk tücsköt-bogarat, és ezt szó szerint kell érteni! Megkóstoltuk a sült szöcskét; nagyon sós volt. Láttunk, de nem ettünk sült hernyókat. De annál több kakaót ittunk és vettünk. Sok kisbolt foglalkozik a kakaóval, ott helyben darálják a kakaóbabot, ízesítik vaníliával, fahéjjal, kardamommal, vagy azzal, amit a vevő szeretne. Megszerveztük a másnapi túrát és a maradék időben megcsodáltuk a templomokat. A katedrálisnak egyetlen négyzetmilliméterét sem hagyták díszítés nélkül. Az estét a főtéren töltöttük, ahol hatalmas fieszta alakult ki, legalább tíz különféle, főleg fúvós zenekarral.

Monte Alban a zapotékok fővárosa volt, városukat egy mesterségesen kialakított platóra építették a (későbbi) Oaxaca fölé. Kr.e. 500 körül alapították, de Kr.u. 800-ra már elnéptelenedett. A központi teret hatalmas épületek és piramisok veszik körül, a téren csillagászati épületek állnak. A falakon – egyedülálló módon – táncoló figurák láthatóak. Számos, arannyal teli sírt is felfedeztek, ezeket a múzeumban láthattuk. Itt is megvannak a labdajáték terek. Fél nap kellett a város bejárásához, majd busszal visszamentünk Oaxacaba, a szállodában felvettük a bőröndöket és kitaliztunk a buszpályaudvarra. 16 órás buszozás várt ránk. Délután ötkor indultunk, először a *Csendes-óceán* partja mentén haladtunk, majd érintettük a *Mexikói-öblöt*. A buszon éjszakáztunk, és másnap reggel 9 körül megérkeztünk Mexikó egyik leghíresebb romvárosához.

PALENQUE

A kisváros azóta lett híres, hogy az 1950-es években felfedezték a maja világ egyik legnagyobb királyának szarkofágját. A maja romváros misztikus, méltóságteljes, impozáns, lenyűgöző. A buszállomásról taxival mentük a *Mayabell Campingbe* (négy éve is itt szálltam meg). Az éjszakai buszozás után nem sokat aludtunk, de nem vesztegettük az időt. Visszamentünk a városba, elintéztük a másnapi túrákat, bevásároltunk. Négy éjszakát töltöttünk

Palenque, a Feliratok Temploma

itt. *Pakal király* (615-683 között uralkodott) szarkofágját a mexikóvárosi *Antropológiai Múzeumban* láthattuk. Palenque a legjobb állapotban megmaradt maja romváros, évszázadokon át elhagyatottan feküdt a sűrű, trópusi dzsungelben. A városnak alig öt százaléka látogatható, ez a központi rész, ahol középen egy trapéz alakú dombon áll a *Palota (El Palacio)*. Lépcsők, oszlopok, udvarok zavarba ejtő együttese, melyek fölé egy négyszintes torony magasodik. A Palota alatt ma is bejárható labirintus van. Ez előtt – közvetlenül a dzsungel szélén – áll a leglátványosabb épület, a *Feliratok Temploma*. Kilenc szintjével a dzsungel fölé magasodik. 1952-ben egy mexikói régész szenzációs felfedezést tett. Egy, a tetőről a templom belsejébe induló lépcsőt három év munkájával megtisztították, mely egy kriptába vezetett. A padlón egy hatalmas kőlap feküdt, melyet elmozdítva egy szarkofágba jutottak. Ez volt *Pakal király* sírja. A többi templom – *Kereszt Temploma, Leveles Kereszt Temploma* – dombokon állnak, ahonnan remek kilátás nyílt az egész eddig feltárt városra. Záráskor kizavartak minket. A *Mayabell* Campingben a bungalónk különleges szállásnak bizonyult. Ablaküveg nincs, csak szűnyogháló. A tetőt banánlevelek alkották. A ház előtt kis patak csordogált, amúgy mindenhol banán- és narancsfák, és számunkra ismeretlen, de gyönyörű virágok. Úszómedence is volt, az esti úszkálás nagyon jól esett. A másnapot is a romvárosban töltöttük, mindent bejártunk, mindent megnéztünk. Estére hazaittünk: sonkát, zöldségeket, és ananászt. A következő két nap szervezett túrákkal telt. Hajnali 6-ra jött értünk a busz. Egy vendéglőben megálltunk reggelizni, és két óra múlva megérkeztünk egy újabb romvárosba.

BONAMPAK

1940-ben fedezték fel, 776-790 között volt a város fénykora. Maja romváros, számos sztélével és gyönyörűen festett freskókkal. Újabb autózás, buszozás után értük el az *Usumacinta* folyót, mely a határ Mexikó és Guatemala között. Itt csónakba szálltunk és 45 perces vízi utazás után partra szálltunk a világ talán legeludogottabb romvárosában.

YAXCHILAN

Ennél sűrűbb dzsungelben eddig nem jártunk. Gőzsaunához lehetne hasonlítani a klímát, minden csúszott a nedvességtől, és minden mozgott körülöttünk, de sose

lehetett látni, hogy mi mozog, csak a hangokat lehetett hallani. A romoknál is nagyobb szenzáció volt, hogy az egyik idegenvezető elfogott egy mérges kígyót, amit mindannyian „megcsodáltunk”. Visszafelé ugyanígy mentünk: csónakázás, közös ebéd, majd két és fél óra buszozás.

Az utolsó napon ismét túráztunk: először *Misol-Ha* víz-esést néztük meg, 30 méter magas, egy kis tavat alakított ki az esőerdőben. Ezután az *Agua Azul Nemzeti Park* következett. Itt több mint 500, háromtól harminc méteresig terjedő lépcsős vízesések találhatóak, mintegy láncszerűen áthidalva a zöldeskék tavacskákat. Nagyon kellemes volt a fürdés. Palenquet magunk mögött hagyva a már jól ismert ADO busztársasággal elutaztunk a *Yucatán-félszigetre*.

MERIDA

A Yucatán-félsziget fővárosa. Négy nap dzsungel, bogarak, kígyók, papagájok, lepkék után felüdülés volt a város forgataga, embertömege. A szállásunk elfoglalása után városnézésbe kezdtünk, helyi édességeket ettünk-ittünk. Másnap reggel felkerestük a másodosztályú buszállomást, hogy egy újabb maja romvárosba utazzunk.

UXMAL

A puuc stílus egyik városa. Erre a stílusra az épületek homlokzatát díszítő kőmozaikok, finom szöttesekre emlékeztető frízek, stilizált állatok jellemzőek. Rögtön a bejárat után a 38 méter magas *Varázsló Piramisa (Piramide del Adivino)* előtt találtuk magunkat. Ez az egyetlen lekerékített, ovális alakú piramis. Még négy nagyon híres épület van itt: az *El Palomar (Galambdúc)*, mely minden bizonnyal csillagászati funkcióval bírt. A *Kormányzó Palotája (Palacio del Gobernario)*, melynek alsó szintjén 11 bejárat van, valamint a *Teknősök Háza*, és az *Apácák Háza (Cuadrangulo de las Monjas)*. A romváros területén rengeteg leguán szaladgált szabadon, közelről lehetett őket nézni. Délután a busszal visszamentünk Meridába, este táncos mulatságban volt részünk. Pihenésre nem sok időnk volt, de nem bántuk, mert következett a leghíresebb mexikói romváros (természetesen rövid buszozás után).

CHICZEN ITZA („ITZA NÉPÉNEK KÜTJA”)

A legjobb állapotban fennmaradt maja régészeti körzet, mely a legtöbb fejtörést okozza a régészeknek még ma is. Egy aprócska falu közelében található. Szállodánk az egyik legdrágább hotel volt a nagy út alatt. De megérte: nagy, kényelmes szoba, úszómedence, banán- narancs- és grapefritűfák. Mivel délelőtt érkeztünk meg, rögtön mehettünk a romvárosba. A belépőjegyért sokáig álltunk sorba, de kellemes hírt közöltek: a jegy érvényes az esti hang- és fényjátéokra is. A város leghíresebb építménye a Kr.e. 800 körül épített *Kukulkán (Quetzalcoatli; Tollaskígyó)* piramisa. Csillagászati tájolása tökéletes: négy oldalán egyenként 91 lépcsőfok van, ez összesen (beleszámítva a közös utolsó lépcsőt) pontosan 365 lépcsőt ad ki. Évente kétszer, a nap-éjegyenlőségek idején különös játékot csinál a *Nap*. A lép-

BELIZE CITY

Ekkor még nem tudtuk mi vár ránk. Expressz busszal mentük *Belize* fővárosába. Az expressz jelző nem tudom, mire vonatkozott, a sebességre biztos nem. Embereken kívül még csirkék is utaztak a buszon. A kis – egykor angol gyarmati – ország lehangoló. A korallzátonyon és néhány maja romvároson kívül semmi nincs itt. Négy évvel ezelőtt repülővel mentem át Guatemalába, ma ez a járát nincs, ezért kénytelenek voltunk Belize City-ben aludni, és másnap tovább buszozni Guatemalába. Este kicsit sétáltunk, vacsorát vettünk, de sok kedvünk nem volt nézelődni. A busz másnap két óras késéssel indult, de zökkenőmentesen átjutottunk Guatemalába.

FLORES

A város a *Lago de Petén Itza* tó egyik szigetén fekszik, a szárazfölddel híd köti össze. Szükségünk volt buszjegyekre (*Tikalba*), valamint enni-inni is kellett. Másnap kora reggel a megbeszélts busz jött értünk, és indultunk a 70 km-re fekvő, dzsungel által körülvett romvárosba.

TIKAL

Útközben olyan táblák voltak, hogy az autósok vigyázzanak a kígyókra, sünökre, pávákra, jaguárokra, nehogy elüssék őket. Tikalban a maják hat, 40-60 méter magas toronypiramisokat építettek, ma már csak egyikre lehetett felmászni. Ilyenkor a dzsungel szintje felé kerültünk, a látvány elragadó volt! A *Grand Plaza* is két ilyen toronypiramis között van. A várost övező dzsungelből szünet nélkül rikoltozások, üvöltések hallatszottak, a fákon majmok ugráltak, az erdőből minden-

Tulum, a Varázsló Piramisa

féle madarak repültek ki. Két órát egy sírban töltöttünk, nem önszántunkból, hanem az eső elől menekültünk e szokatlan helyre. Délután négyig járkáltunk, majd busszal visszamentünk Floresbe. A szállodában összehajtottunk, és tuk-tukkal (háromkerekes motoros riksa) kirobogtunk a repülőtérre. A gép este 9-kor szállt fel, egy óra múlva Guatemala City-ben landoltunk. A reptér melletti kis motelben éjszakáztunk és másnap délután a TACA légitársaság gépével megérkeztünk Ecuador fővárosába, *Quitóba*.

▼ dr. Hollósy Tibor

Il Kil, cenote

csők árnyéka egy felfelé kúszó kígyó képét rajzolja meg. A tömeg óriási, turistacsoportok mindenféle. Réges-régen valaki megfigyelte, hogyha a piramis alján állva tapsol, vagy kurjant egy nagyot, akkor visszhang keletkezik. A maja építőknek természetesen semmi ilyen szándékuk nem volt, ennek ellenére minden turistának a legnagyobb problémája az volt, hogy tapsoljon, és legyen visszhang, a látnivalók nem is érdekelték őket. Mi nem tapsoltunk, inkább csodáltuk a piramist. Chichen Itzában még számos egyéb látnivaló akad. Az *Ezer Oszlop Csarnoka* egy óriási teret vesz körül. A *Tzompantli* alacsony teraszán egykoron áldozati koponyák ezrei voltak láthatók. Egy 300 méteres, széles út vezetett a *Cenote Sagrado* (Szent Kút) felé, melyet az Esőisten otthonaként tiszteltek. Kicsit távolabb találtam meg az *El Caracol* (Csillagvizsgáló). A *Harcosok Temploma* négyszintes teraszán ott feküdt *Chac Mool* szobra, melybe az áldozati szíveket helyezték el. A maja városok legnagyobb labdajáték tere is itt van, mely 168 méter hosszú. Vacsora után visszasétáltunk, hogy megnézzük a hang- és fényjátékot 200 turista és 200 ezer szűnyog társaságában.

Másnap helyi kisbusszal elmentünk az *Il Kil* ökoparkba, ahol egy nagyon mély, földalatti, vízzel teli barlangban lehetett fürdeni. A kellemesen hűvös vízbe fentről növények gyökerei nyúltak, a türkizkék vízben pedig halak úszkáltak. A nap maradékát végre pihenéssel töltöttük.

TULUM

Elérkezett az utolsó mexikói város, *TULUM*. Szállásunk a *Karib-tenger* partján volt, kis bungalóban. Megvettük az utolsó buszjegyet, bevásároltunk a helyi szupermarketben, majd biciklit kölcsönöztünk. Eltekertünk a romokhoz (5 km), megtekintettük a romvárost, mely egyedülálló módon a tengerparti sziklára épült, így erődítményként is működött. A romváros területén is volt strand, felejthetetlen élmény volt ezen ősi kultúrának romjaiban is lenyűgöző emlékei mellett fürdeni a trópusi tengerben. Sokat úszkáltunk, fürödtünk, bicajoztunk a környéken és tervezgettük a következő két ország látnivalóit. 2012. július 25-én – 25 napos mexikói tartózkodás után – *Chetumal* városánál elhagytuk az országot.

STEPHENIE MEYER: A BUROK

(ELŐÍTÉLETEKBE BURKOLVA)

Az író neve valószínűleg sokaknak ismerősen cseng, egyesek gondolkodás nélkül is tudják, másoknak némi időbe telik, mire rávágják, igen... ő az *Alkonyat* szerzője. Ebben a pillanatban két pólus közül választhat a kedves olvasóközönség: azonnal hozzájutni, elolvasni, sőt felfalni akarja a könyvet, vagy soha többé vámpírokat, vérfarkasokat! Mindkét oldal véleménye érthető és indokolt, és mint sok más esetben, itt is inkább azoké a pozitív hozzáállás, akik olvasták a regényt, és kevésbé pozitív, akik csak a filmet látták.

Először is ne számíton senki vérszívó szörnyetegre, aki szerelembe esik a szegény halandóval, hogy aztán veszélybe sodorja az imádott emberi lény életét, akinek végül egy szerelmi háromszögből kell kiutat találnia! Na jó, valójában csak a „vérszívó” nem stimmel, a többi rész...hát mi mást is várunk? Az író előszeretettel állítja ilyen helyzetbe főhőseit, amit a visszajelzések szerint még mindig nem unt meg a nagyrédemű. Azt le kell szögezni, hogy a könyv felnőtteknek íródott. A romantikus alapokra komoly tartalom épül; logikailag hibátlanul felállított szituációk, alaposan átgondolt megoldások, amin belül találkozunk egy jó adag erőszakkal, élesen kirészletezett testi vonzalommal, testvéri szeretettel és baráti hűséggel... Egy szóval mindennel, amit az élet nyújthat, és mindennel, amire - nagy bánatomra - Hollywood ráharaphat!

A főhős, *Melanie Stryder* és az ő testét irányító földönkívüli parazita útra kelnek a sivatagban, hogy megtalálják az

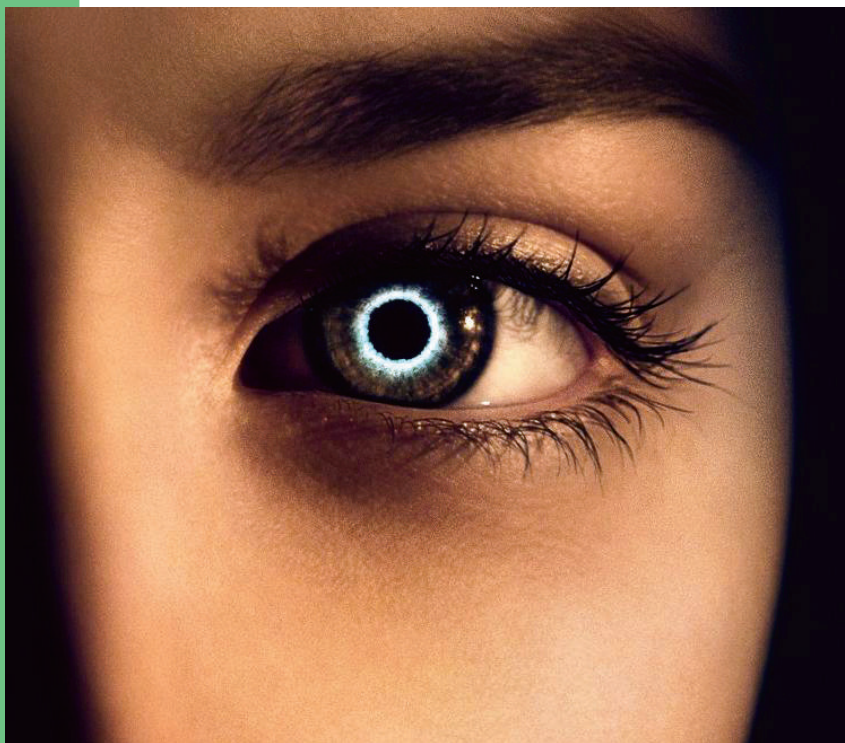
utolsó néhány élő embert a *Földön*. Az olvasó természetesen az elején drukkol az idegenek ellen, majd kezdi kapizsgálni, hogy ezek az élőszködő lelkek nem is olyan rosszak, csak másként gondolkodnak, később már egészen szimpatizál velük, a végére pedig azon kapja magát, hogy megszerette a betolakodót, akár csak a többi szereplő a regényben. Többek között ezen a fonalon sem lehet végigvezetni a nézőt a mozivászon előtt, ahogy a *Melanie* agyában zajló belső párbeszéd is eléggé furcsán hatnak. Azzal a helyzettel, hogy egy testben két lélek él, nem csak mi, de szinte egyik szereplő sem tud mit kezdeni. A parazita kedvesebb, erkölcsösebb, bölcsőbb, lojálisabb, önfeláldozóbb és türelmesebb, mint *Melanie*, vagy bármely bujdosó ember, ami még bosszantóbbá teszi jelenlétét, és felveti bennünk a kérdést: Biztos olyan szörnyű, hogy ilyen emberekkel lett teli a világ? – Hát persze, hogy az. Miért? Mert csak. Mert ez a mi világunk. – A vívódás végigkíséri a történetet, a szereplőkkel együtt megtanulhatjuk másként látni a dolgokat. Ebben főként az segít, hogy az elbeszélés mindvégig a földönkívüli szemén keresztül folyik.

Külön tetszett a könyvben a bujdosó emberek ősközöségyszerű életmódjának leírása a sivatagi vulkanikus barlangrendszerben. Elgondolkodtató volt számomra, hogy milyen zseniálisan egyszerűen is megoldható lenne mindennapi életünk, ha a szükség úgy kívánná. A film sajnos ezt a gondolatot sem közvetítette.

A mozit egyértelműen az *Alkonyat*-rajongóknak készítették. Bár összefoglalja a könyv tartalmát, sem hangulatában, sem mondanivalójában nem találtam párhuzamot a regénnyel. Találkozhatunk benne giccses szerelmi jelentetekkel, gyengére sikerült akciójelenetekkel, a sci-fi vonalat pedig az idegenek futurisztikusan ijesztő ábrázolásával próbálták érzékeltetni – kevés sikerrel. A végeredmény valami egészen meghatározhatatlan lett, nálam egyik kategóriába sem esik.

Figyelemreméltó azonban a filmzene: az *Imagine Dragons – Radioactive* című száma, ami valamelyest mentette a film hangulatát.

A könyvet mindenkinek ajánlom, aki szereti Stephenie Meyer stílusát, de már kinőtt a vámpírokból; illetve azoknak, akik szívesen olvasnának egy **világvége after-t** szuperhősök és zombik nélkül.

KÍNAI PIRÍTOTT TÉSZTA

AHOGY IMÁDNI FOGOD!

Elkészítési idő: 30 perc

Hozzávalók:

- ½ cs. spagetti durumlisztből
- ¼ fej lilakáposzta
- 1 szál póréhagyma
- 2 közepes fej lilahagyma
- 2 gerezd fokhagyma
- ½ dl szójaszószt
- étolaj, olívaolaj
- só, bors
- curry
- egy nagy wok

Elkészítés:

A káposztát és a lilahagymát csíkozod fel, sózd, borsozd, majd pirítsd meg kevés olívaolajon kb. 10 percig. A karikákra vágott póréhagymát és a fokhagymát a végén add hozzá, ekkor forgasd össze kicsit, majd tedd félre a zöldségeket.

Az előre kifőzött tésztát sózd, tedd wokba és öntsd hozzá annyi étolajat, hogy ne tapadjon össze! (Könnyebb dolgozni lesz, ha már a főzővízbe is bőven teszel olajat.) Addig pirítsd a tésztát, amíg barnulni nem kezd, közben locsolgasd a szójaszósszal és gyakran forgasd át. Mikor készen van, add hozzá a pirított zöldségeket is.

Tipp: A tészta attól lesz igazán finom, hogy egy kevés curry-t adunk hozzá. Csínján bánj ezzel a fűszerrel, és a végeredmény mesés lesz! 😊

▼ Cser Annamária

VÉGÜL

Reggel hét óra volt. Nagyon jól ismerte a körülötte még félhomályba burkolódzó aprócska szobát, mégis, mielőtt kinyitotta volna a szemét, egy pillanatra el kellett gondolkodnia azon, hol is van tulajdonképpen. Odakintről a mádárkórus mindig újnak és elevennek tűnő éneke hallatszott. A szemközti falon végigfutó fénycsík kissé irreális köntösbe öltöztette az egyébként teljesen jellegtelen helyiséget. A beszűrődő napsugár a délutáni órákban aranyszínűre festette volna a porszemeket a levegőben, reggelente viszont – furcsamód – ilyesmivel sohasem találkozott; könnyen lehet persze, hogy csak a rövidlátása meg a reggeli kapkodása fosztotta meg eddig az élménytől.

Óvatosan nyújtózott egyet – ettől mindig életrevalóbbnak, frissebbnek és felkészültebbnek érezte magát –, majd belebújt a papucsába, és a fürdőszoba felé vette az irányt. A zuhanyzás most is ébresztőként hatott rá: miközben hagyta, hogy végigfolyjon rajta a forró víz, igyekezett sorra venni és rendbe szedni napi teendőit. A megszokott törölközőt ezúttal különösen puhának érezte; ekkor gondolt először arra, milyen piszkosul nehéz dolga lesz. Egy darabig még vizsgálgatta magát a tükörben, majd – miután megállapította, hogy ma inkább okos lesz, mint szép – gyorsan felöltözött, és halkán a konyhába sietett.

Azon ritka alkalmak egyike volt ez, mikor rászánta magát a korán kelésre csak azért, hogy reggelit készítsen: a nap legfontosabb étkezését általában letudta egy pohár joghurttal vagy egy tál müzslivel. Maga is meglepődött azon, milyen rutinosan nyitja ki a hűtőszekrény ajtaját, tőri fel a tojásokat és kevergeti a készülő gombás rántottát a serpenyőben. Edénykeresés közben belebotlott a gyümölcsfacsaróba – eddig nem is tudta, hogy ilyesmi is lapul a szekrényben –, így hamarosan egy kancsó friss narancslé is került az asztalra a pirítós, a paradicsom és a tojásrántotta mellé.

Évés közben a nappali modern, üveg faliórájára pillantott, amely remekül illett az amerikai konyha és a szobabútor egyszerű, de elegáns stílusához; a fekete számok és mutatók szerint fél nyolc múlt. Igyekezett minden egyes falatot alaposan megrágni, de meg sem fordult a fejében, hogy ez mennyire egészséges; inkább csak nyújtani akarta a pillanatot. Tekintetét lassan végighordozta a szobában. Néha elidőzött egy-egy parányi részleten: a fehér muszlinfüggöny lágyan leeső ráncain, a könyvespolc tetején, a konyha márványpultján. A zokniján keresztül érezte a hideg, sima laminált parkettát, és ettől – mint mindig – most is úgy érezte: biztonságban van.

Nem ismerte a nyugodt reggelek rituáléját; hogy mégis elüsse valamivel az időt, a sarokban álló polchoz ment, és taláalomra leemelt róla egy könyvet. Félbehagyta az evést – közben úgyszólván csak újságot tudna olvasni, és egyébként sem volt már éhes –, majd a bőr kanapéra telepedett; csak ekkor olvasta el a címet. A verseskötetet kinyitva cinikus mosollyal nyugtázta: van ebben az egészben valami megmagyarázhatatlan sorsszerűség. Lapozgatás közben akarva-akaratlanul olyasmit keresett, amivel maradéktalanul azonosulni tudna; pechjére, pont most nem találták meg az annyira imádkozott, máskor felkavaró vagy épp megváltást hozó szavak.

Csak akkor figyelt fel az idő múlására, mikor az egyre feljebb kúszó Nap sugarai előbukkantak a szomszéd ház mögül, és hirtelen az arcába sütöttek. Gyorsan hátrafordult, és ijedten olvasta le: tíz perce maradt. Hosszú évek alatt szerzett rutinjával kapkodva ugyan, de nagyon hatékonyan mosogatott, aztán remegő kézzel tette a helyére a tányért és a poharat.

Fogmosás közben tudott a legjobban gondolkodni: ilyenkor jutottak eszébe lelegegánsabb ötletei, ilyenkor fogalmazódtak meg benne problémái, melyekre általában egy másik fogmosás alkalmával talált választ. Néha, ha nagyon elengedte magát, még járkált is az ablak és az ajtó között, közben pedig a fejét ingatta vagy lábujjhegyen lépkedett; most azonban kínosan ügyelt minden mozdulatára.

Abban, ahogy becsukta az ajtót, nem volt semmi különös. Szokás szerint átlépte az egyik rossz lépcsőfokot, előre köszönt mindenkinek, és rutinszerűen ellenőrizte az – ilyenkor még általában üres – postaládát. Egy ideig szabadnak és gondtalannak érezte magát. Az utcára érve azonban egyre gyorsabban szedte amúgy is sietős lépteit; egyre hevesebben szorította magához félig üres táskáját; végül már semmit nem fogott fel a körülötte burjánzó kora nyári délelőttől. Újra és újra, egyre reménytelenebbül próbálta felidézni a fürdő csempéjének kékségét, a törölköző puhaságát, a lenge függönyöket, a könyvespolcot, a laminált padlót, a hálót délutáni fényben; az idilli képen azonban mindig piszkos foltot ejtett a tálca, amit az éjjeliszekrényen hagyott.

A tálcán pirítós van, rántotta, paradicsom, gyümölcslé és egy levél.

A levélben két szó: „Isten áldjon.”

SZÜLETÉSNAPOMRA

Huszonkét éves lettem én -
számvetés e költemény
Pécsen,
fész'en:

ez irománnyal köszönöm
sok-sok sornyi örömöm
nektek.
Teltek

évek, szüntelen
lettem én is könnytelen,
szkeptikus
medikus.

Tán lehettem volna pilóta
(nem ily mecseki semi-lokálpatrióta), vagy
fogsor
doktor.

De nem lettem. És szeretem.
Elvárásolt az egyetem:
Aula
aura.

Lett köpenyem, majd koponyám,
indexben meg hozomány
kérem
szépen!

Megtanultam: az idő siet. A szív meg megáll.
Ha újraindul, kontrahál.
Összetörik,
ha összetörik.

De ma már kór a boncterem is.
Nem kísért álmomban béka nemezis.
S látom:
A beteg
beteg.

Medikuslét egyre fogysz,
Thiamin hiányban összerogysz:
beri-
beri.

De hol lesz a harminckettedik?
Egyre többen kérdezik. Szívem lenne
itthon
otthon.

Én népemet szeretném
nem középiskolás fokon
gyógyí-
tani!

♥ Kupó Péter

HAVI CSÁTH

HAJNALI ELBESZÉLÉS

„Egy rossz, nyugtalan, elkeseredett éjszakámon - kezdte Lukács igen lassan - elmenekültem hazulról. A kávéházakat végigjártam már, s az eső is bekergetett a lányokhoz. Álmosak és dohányfüst szagúak voltak valamennyien. Ott végigheveredtem egy bársony pamtagon, s hunyt szemekkel úgy éreztem, hogy a hiába kergetett, a meghódíthatatlan csalfa szűzleány: az Álom, ölébe veszi a fejemet. A lányok tudták, hogy az "ő" szerelmes ölelése kell most nekem, hát rám se néztek. A túlfűtött, nehéz illatoktól terhes levegőjű szobába már beérkezett valahonnan a hajnalnak egy szürkén ezüstös, derengő sugara. A lámpák fáradtan pislogtak. A szoba túlsó sarkában valami félig berúgott ember öntötte ki a lelkét Micinek, az okos arcú, nyúlánk, fekete lánynak.”

MERT AZ OKOS MEDIKUS A „TERÁPIÁS” ZÓNÁBAN TARTJA A PLAZMA KOFFEIN SZINTJÉT

Az egész a virradással kezdődik, ez a dolog eleje, mikor a hajnali keringés új-rarendeződés a szuszogó korpusz szellemére teljes tompaságban lel. Innen a nevetlen enzimek előreláthatatlan hangulatot indítanak útjára. Ilyen pizsamás párákkal telepakolt világ fegyelmезetten nem működhet, ez nem vitás. Így a leleményes szerzetek a pszichomoduláció számos forrásból kortyolnak alkalmasint mélyeket.

A serkenni vágyó lélek nosza akceptál többet az elégnél, abnormisabbat a jónál (de lege lata). Bizony mondom, barokkosan színes képet fest az emberfia mikor pezsegni szottyán kedve, mely szotty gyakran esik meg kótyagosabb fajtájával. Ekképp a hagyományt terjeszti a nép, a népet a tömegközlekedés, így ginsenges zsepitől mákteán át a szuicid hajlamokig lenegedezik (többnyire igen meggyőzötten) az alkalmazott szer hatásosságáról a jámbor elképzelés.

Ámde a vigilancia buja kertjéből egy anyagot mégiscsak kedvencemnek mondanék, mely hivatalosan *1,3,7-trimetilxantin* névre, közszájon inkább a *koffeinre* hallgat. A megnevezett alkaloida legigazabb forrása a *Coffea arabica*, amit a dolgozó brazil nép termel, szüretel és pörkölt legnagyobb mennyiségben az arra éhes világ számára. Itt azonban a feldolgozás és szállítás, sőt az egész kialakult gazdaság körülményeiről elfogadó néma bólintással vegyünk tudomást és eszmeftutatásunkat más irányba hajtsuk tovább, lelkendezve a tény előtt, hogy álldogál.

A koffein szervezetbe juttatásának királyi útja a kávént vezet és tükröz igen nagy meglepedséget használójának ábrázatán. Ez az ábrázat demokratikusan elterül kukáson, tanáron, papon egyaránt. Ellenben minél nagyobb hatalmassága világának az egyén, annál inkább lesz hóbortjaiból tradíció. De tévedés ne essék, a hóbortot nem pusztán a szabad idő tetemes mennyisége, vagy az adófizetők közoktatásban dolgozó pénze fűti, sokkal inkább szenvedély ez, mint szeszély. Áhítat és meggyőződés, hogy ami ennyire jó, annak az égből kellett jönnie. (Azonban ez az analógia sem tévedhetetlen, ami a szakrális hév és az élvezeti érték közé kerül, gyakran növeszt vadhajtást, melykor a dohányról úgy okoskodnak, hogy a presszó után küldték le fentről.)

Így a kávé régi segítője az emberiségnek, menetel vele hűségesen jobbján, át a századok felforgató viharain. Szép kép ez a kapcsolatról, csak újat nem hoz a nap alá. Ki ne nyúlna ismét érte, aki egyszer is érezte ínyn szétfolyni zamatját. *Bach* szonátát írt a feketének. *Kosztolányi* szerint „*komoly, nyugodt barátunk, mélységek kútja, bölcsék itala*”, *Mikszáthnak* a beteljesülés volt, a cél, amihez az ebéden kellett (bármily finom falatok voltak is) átrágnia magát. *VIII. Kelemen* pápa elérzékenyülve meg is keresztelte volna mindennapi koffeinünk forrását, ha csupán rajta áll.

Az eszmélet visszanyerésének remek munkáját *adenozin receptorok* és *foszfodiészteráz enzimek* gátlásán keresztül fejtik ki. Amit az emberfaj érzetileg úgy él meg, hogy a metilxantin csiklandja a központi idegrendszerét agykéreg és nyúltvelő tájékon, ettől aztán mérséklődik a bambultság. Tehát örülünk.

Nagyon.

Néha egészen annyira megvidámodunk (fittyet hányva a toleranciára és addikcióra), hogy erős hajlamot mutatunk a túladagolásra. Az ilyen irányba kacsingató ember, nem ritkán diák korát éli, annak is feldúltabb vizsgázós napjait. A kritikus dózist 300mg fölé datálják, a letálist 5–10 g közé. Az említett határok felállításában *Albutt* és *Dixon* volt szíves tevékeny részt vállalni, a múlt század hajnalán, mikor még divatos volt szakmának emberkínzást választani. Részletes beszámolóikban így írnak az elvonásról: „*A szenvedő alany remeg, elveszti önuralmát, rohamok, nyugtalanság és depresszió törnek rá. Elsápad, elgyötört ábrázatot vesz fel. Étvágytalanság és gyomorhurut tünetei jelentkezhetnek. Erős szívdobogás és szaggatott szívverés is jelentkezhet. Csakúgy, mint más hasonló anyagoknál, egy újabb adag szer ideiglenesen segít, de ennek az árát is nyomorral kell megfizetni a későbbiekben.*”

Bátorkodom precíznek nevezni az elvonás tüneteinek értekezését, ugyanakkor kissé rosszálló képet festenek a helyzetről, amiben nem az egyén mohó felelőtlensége állítatitk itélőszék elé, hanem telhetetlenségének tárgya.

Ez nem igazságos elbírálás, így a vetni kívánt köveket fogjuk még marokra, mert bár ez a paci sokunkkal szaladt át a pirosra, kevesünk esett át a kellemetlenebb oldalára és onnan csak a legelfajultabb (poli)toxicománok másztak tovább a megvetett állapotig.

Ha tehát úri kedvünk zsánere a jó fekete, akkor éljünk vele nyugodtan élvezve aromáját és áldásos hatását, mindössze ésszel, hogy a bajnak gáncsot vessünk.

TOUR DE BALATON

Egy valamit magára adó bringás biztosan eljátszott már a gondolatot, hogy a nyár folyamán körbe kellene kerekéznie kis közép-európai tengerünket, a *Balaton*t. Netalántán már meg is valósította ezt a nemes feladatot, de ugye, mint tudjuk, sosem léphetsz ugyanarra a járdára.

Lassan tíz éve, hogy lefektették e csodálatos ötlet alapjait, amin kerengve igazán meg lehet ismerni kis hazánk valódi arcát, ha valaki veszi a fáradságot. Utóbbinak pedig nem sok akadály, ugyanis biztos forrásokból tudom, hogy idén nyáron is ideális biciklis idő lesz.

Tökéletes lehetőség ez a család, a rokonság, a baráti társaság összecsiszolására. Az út folyamán igazán alkalmunk lesz megismerni egymást, tevékenyen eltölteni szabadidőnket a friss levegőn, a nap alatt.

Mindéhez elsősorban egy bicikli fog kelleni. Szerencsére már korán leesett az Államnak, hogy nyáron segítse a bátor bringást a távolság leküzdésében kerékpár szállítására alkalmas MÁV szerelvényekkel a szélrózsa minden irányából.

Alkalmi társunkat ajánlott felkészíteni a KRESZ elvárásainak, de még inkább a domborzat bevetelére képes állapotba hozni a szívünk csücskét. Jómagam egy ómagyar *Csepel* származású *Campinggel* indultam körútnak, ami a várakozásokkal ellentétben, kitűnően állta a sarat, hegyet, esőt, völgyet, port.

Érdeemes előre lefoglalni a szálláshelyeket, hiszen a kempingek tömve vannak az évek ennek a szakában. Kel-

lemetlen meglepetés, ha valakinek a csapatból nem jut hely, vagy esetleg csak egy fél.

Két féle túrázótipussal találkozhatunk az úton: egyik a teljesítményorientált, aki képes, akár egy nap alatt végigsöpörni a távon kíméletlenül lecsengetve a fagyizó görkorizót; a másik az élményvadász, aki szívesen szakítja meg útját egy-egy kulturális program erejéig. Utóbbinak erre számtalan alkalom nyílik, érdemes válogatni:

Keszthelyen a *Festetics* család csodálatos kastélyt emelt, amire érdemes tátani a száját, hiszen gyönyörű példája a magyar barokk építészetnek. Falai között helyet kap a díszterem mellett egy önálló színház és egy kongresszusi központ is.

Balatonederics nem mindennapi látványosságot kínál az *Afrika-múzeumban*, ahol minden látogató megtekintheti *Dr.h.c.Dr. Nagy Endre* (Pécsett végzett jogdoktor, vadászmeister) egy nagy magyar Afrika-vadász trófeáit és relikviáit, ezen kívül az ott élő állatok kapitális példányait.

fotó: www.heviz-info.hu

Szigligeten a vár romjai magasodnak egy 239 m magas vulkanikus hegy tetején. A kilátás kárpótol a kaptatóért.

A *tihányi* barokk *Bencés apátság* megtekintése, amolyan kötelezően ajánlott program. Igaz, 1055 óta „mit sem változott”, de sajnos a visszhang már nem a régi. „*Feheruurau rea meneh hadou utu rea*”!

Balatonfűzfő – bobbálya. Kihagyhatatlan.

Siófokon, aki csak a „klábokat” ismeri, megemlíteném a *Tojás múzeumot*, valamint az ország legnagyobb alapterületű *Ásvány múzeumát*, aminek mind a 3000 darabja már 28 éve látogatható.

Szinte egymást érik a kalandparkok, így akinek maradt fölös energiája, bármikor levezetheti néhány méter kötélmászással.

Végül, de nem utolsó sorban ne feledkezzünk meg arról a nem elhanyagolható tényről, hogy mindvégig ott fekszik a *Balaton* az oldalunkon! A legjobb a kilométereken át tűző nap által keltett felületi feszültség földelésére a „nyakig érő” hús víz.

Magyarok! Nyeregbe!

A balatoni kerékpárút nyomvonala

Forrás: eurovelo.hu / Népszabadság-grafika

PÉCSI LEGENDÁK, LEGENDÁS PÉCSIEK

– INTERJÚ A VAK GITÁROS SRÁCCAL

A márciusi tél után itt az áprilisi nyár! A belváros is megtelik lassan, hétvégre pedig ismét kihívás a kávézóknak, romkocsmákban üres széket találniuk az italozni, beszélgetni vágyóknak. Valószínűleg nem sokan ismerik név szerint *Kozma Jánost*. De, ha azt mondjuk, a vak gitáros, úgy a pécsiek szeme előtt megjelenik a *Citrom utca* árkádjánál üldögélő, ízig-vérig utcazenész srác. Születése óta látássérült, csak foltokat és élénkebb színeket lát. Janival egy forgalmas délelőtt sikerült beszélgetésbe elegyednünk a megszokott helyen.

Confabula: Mi szél hozott téged Pécsre? Netán idevalósi vagy?

Jani: Egy zalai kisvárosból, *Lentiből* származom. Épp 12 éve jöttem Pécsre az egyetemre. A bölcsészkaron végeztem szociális munkásként. Gyakorlaton voltam már családok átmeneti otthonában, illetve a pécsi *Vakok Intézetében* is. Szerettem, de nem láttam sok esélyt az elhelyezkedésre. Egyébként van még egy gyógymasszőri képesítemsem; most pedig már ideköt a családom is.

Confabula: Mesélnél róluk egy kicsit?

Jani: Hol is kezdjem? Itt lakunk fenn a hegyen egy albérletben, a szanatóriumtól nem messze. Van feleségem, gyerekek mellé, az is jár! Egyedül kicsit nehéz lenne, főleg megszülni őket! *(nevet)* A feleségemmel már régóta ismerjük egymást, még egy gyerektáborból, olyan 11-12 évesek voltunk, jóbarátok. Szerelem itt lett belőle, Pécssett. A *MEKDESZ-ben* (Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség – a szerk.) találkoztunk újból. Ő pesti lány, ott végezte a főiskolát, aztán idejött kiegészítő képzést végezni, tanárnő szeretett volna lenni. Aztán itt beszélgettünk, összejöttünk... Ennek már 10 éve. Onnantól kezdve, hogy kimondtuk egymásnak, hogy „szeretlek”, egy év sem telt el és összeházasodtunk. Négy gyermekünk van: egy nyolc éves és egy két éves lányzó, valamint egy hét éves és egy fél éves fiú.

Confabula: Gratulálunk hozzájuk! Nem lehet egyszerű feladat eltartani egy ekkora családot.

Jani: Fizetésnek elég jó az utcazenélés, de persze van más bevételünk is, a rokkantnyugdíjam, a feleségemnek a *Gyed* (*gyermekgondozási díj – a szerk.*). Ő egyébként ápolónőként funkcionál, amikor éppen nem babákat szül (*nevet*). Aztán...Isten megadja a mindennapi kenyerünket.

Confabula: Beszéljünk egy kicsit az utcazenélésről. Mióta foglalkozol ezzel?

Jani: Már 16 éve, *Nagykanizsán* is zenéltem, a régi piactéren. Meg *Lentiben, Keszthelyen, Zalaegerszegen, Kőrmenden, Győrben, Székesfehérváron...* Amikor legény voltam, sokfelé jártam. Csak aztán megházasodtam, jöttek a gyerekek, így meg már nem érte meg ennyi helyen. *Bajára* azért „elmegegettem” már házas emberként, meg *Mohácsra*; hétvégén jól lehetett keresni. Itt Pécsen minden hétköznap kijövök, általában 10 órára, de most én viszem a gyerekeket iskolába, így 9-kor kint vagyok és délután 4-ig maradok. A hétvége viszont a családé. Esetleg akkor vagyok kint hétvégén, ha utána jön egy hosszabb szünet, például egy hosszú hétvége. Van, hogy elmegyek *Mohácsra*, ott kicsit jobb a mozgás. Viszont, ha nagyon hideg van, nem jövök ki. Télen, 8-10 fok alatt már lefagyunk az ujjaim.

Confabula: Régebben a *Ferencesek utcáján* zenéltél, látni lehet a lánnyomodat.

Jani: Igen, egy nagyon kedves festő rajzolta, de ott egy-két hónapig maradtam csak, mert odaköltözött egy bolt, és szólt a tulaj, hogy itt már ne zenéljek, mert benn állok a kirakatban. Pedig kicsit sem álltam benn. Mindegy is, untam is a helyet, meg nincs is igazán jó forgalma. A *Citrom utca* elég jó hely, mondjuk ott meg nagyon szerettem a *Ferences templomot*, szép fák is vannak, jó hangulatú hely.

Confabula: Mi a véleményed a mai diákságról? Hogyan látod te a világot?

Jani: Hát, semmi magasröptű eszmefuttatásom nincs. Arra jöttem rá, miközben tanultam, hogy sok ember csak a meggazdagodás reményében tanul tovább, és persze minél izmosabb szakot választ, annál jobb. Az egyik ilyen történetesen az orvosi, és biztos ti is ismertek egy csomó embert, aki bizonyára olyan álmokat kerget, hogy „hát én most odamegyek, kitanulom, meggazdagszom, ha kell, akkor a testem árán is, (mert például nő) de akkor is lesz egy értékes diplomám, amivel majd aztán...” gondolom értitek, hogy mire célok... A jogászoknál is ez a helyzet, a közgazdászoknál is. De legalább diplomám lesz, és így jól kereső ember leszek.

A feleségem húga orvos, ő mesélte, hogy rezidensként elég sok doktorral dolgozott együtt és azt mondta, hogy nem sokuknak lenne a páciense. Sokukat semmi más nem érdekli csak a pénz. Rendben van, én elhiszem, hogy kell, de minden áron és csak arra hajtani... Az a lelkében is meglátszik valakinek, ha „pénzizú” a munkája és ez nem csak az orvosokra vonatkozik, hanem mindenki másra. Az utcazenészekre is éppúgy. Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, de elmondom, hogy egyes utcazenészek nem nagyon sze-

retnek beszélgetni, mert ki tudja? Lehet, hogy épp tízezer forint úszott el, mert veletek beszélgetek. De lelketlenül válna az egész. Ismerek olyan csávót, nem Pécsen találkoztam vele. Utcazenésznek vallja magát, de... paródiának mondjuk nagyon jó. Köszönök rá, mert már vagy közel húsz éve ismerem. Megkérdezem, mi van vele és tőszavakban válaszol. Zenél tovább és nem mutat érdeklődést, most nem akar beszélgetni, mert ki tudja, hogy akkor mennyit veszít ezzel. Szóval ez minden emberre vonatkozik.

Confabula: Mit üzennél az orvostanhallgatóknak, egyetemistáknak?

Jani: Ne menjünk már egyetemre, ha csak melegedni akarunk ott! Ezt a saját bőrömön tapasztaltam. Nagyon jó buli, ifjúsági program a húszéveseknek, de rengeteg felesleges energia megy rá, meg persze anyagi támogatás a szülőktől, ha nem veszed komolyan. Egyfajta lébecolási lehetőség, ha fogalmazhatok így, sok egyetemista számára. Jól leiszom magam minden este, utána meg majd csak lesz belőlem valami. Mondhat nekik bárki bármit, mindig ők fogják jobban tudni, hogy nekik mi a jó. Ne legyetek ilyenek.

Alfa-Omega
Dent Kft.

„egy foggal közelebb hozzánk”

AKCIÓ? NEM!

Nálunk mindig ennyi!

Leplezett **zirkon** kerámia korona **14.900,-** Ft/tag áron!

e-mail: info@alfaomegadent.hu • www.facebook.com/alfaomegadent

www.alfaomegadent.hu

